

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΚΟΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ
Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ
ΣΤΕΦΟΣ ΧΑΡΜΗΣ
PAUL CLAUDEL
ΤΑΚΗΣ ΛΙΑΚΕΑΣ
LEONIDE ANDRE'EF
THOMAS MOORE
ΚΛΕΟΝ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
ΡΙΚΟΣ ΑΡΓΗΣ
ΛΙΝΟΣ ΚΑΡΖΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΡΑΛΛΗΣ
ΜΠΑΡΑΚΛΗΣ
ΦΟΚΙΟΝ ΡΟΚ
ΝΙΚΟΣ ΛΑΪΔΗΣ
ALFRED DE MUSSET
HERNIK IBSEN
GABRIELE D'ANNUNZIO
ANDRÉ SUARÈS
OSCAR WILDE
EDGAR PΟ'Ε'
GERHART HAUPTMANN

ΜΗΝΙΑΙΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΤΕΦΟΣ ΧΑΡΜΗΣ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΥΛΗΣ ΤΑΚΗΣ ΛΙΑΚΕΑΣ

ΑΘΗΝΑ

IV.— ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
V.— ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

1921

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1920

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1921

•

ΑΠΟ ΤΑ ΔΕΚΑΤΕΤΡΑΣΤΙΧΑ

73

Θεέ μου! Θεέ μου! Μὰ τίποτε δὲν ἔχω
μέσα μου ποὺ μὲ μιὰ ψυχὴ νὰ μοιάζῃ!
Πότε στραβός, μὲ πάει τὸ πείσμα, τρέχω,
πότε βουβός, μὲ δένει ἓνα μαράζι.
Ἐπὶ βουλή, ἀπὸ γνώμη δὲν κατέχω.
Ψευτοζῶ μὲ τὸ τώρα, δὲ μὲ γνοιάζει
γιὰ τὸ χτές. Καὶ γιὰ ταῦριο; Δὲν προσέχω.
Ἡ ἀρνησιὰ μὲ γυμνώνει, μὲ λεκκιάζει
τὸ ψέμα, εἶμαι σὰν ἓνα θηλυκὸ
ποὺ ὄλο σὲ ἀργὸ καθρέφτισμα ξεχνιέται,
εἶμαι αὐτὸς ποὺ τὸ μαῦρο του ἑαυτὸ
βλέπει ὄλο ἀγνάντια του, εἶμαι τὸ κακὸ
ποὺ μὲ τὴν ἴδια του ἀσκημιὰ χτυπιέται
στὴ νύχτα ποὺ ὄλο πιδ πολὺ σκορπιέται.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Νοσταλγικό τὸ χῶμα σου γλυκειά μου Ἀθήνα, Ἀθήνα!
Κι' ἂν εἶναι ἀκόμα τάφος,
Τὸ φῶς βγάξ' ἀπὸ μέσα του ρόδα, ζουμπούλια, κρῖνα,
Καὶ γίνεται ζωγράφος.

Τῆς ἀερένιας σου ὁμορφιάς, γλυκειά μου Ἀθήνα, Ἀθήνα,
Πῶς θέλω νὰ πεθάνω
ἀπὸ τ' ἀλαφρόδετα διάφανα φύλλα ἐκείνα
ποῦ ἡ δόξα μένει ἀπάνω.

Στὴν ἀσημιὰ του χλωροσιά, μέσα στὸν ἐλαιῶνα,
Γλυκειά μου Ἀθήνα, Ἀθήνα!
Πνοὴ νὰ πνέω, σκόνη χρυσοῦ νὰ λάμπω στὸν αἰῶνα,
Σὲ μιὰ τοῦ ἡλίου σου ἀκτῖνα...

ΑΝΟΙΞΗ

Τώρα τὰ λουλούδια ποῦ εἶναι
Δροσισμένα, μυρωμένα,
Ὅπως ἄλλοτε μ' ἐμένα,
Τρέξε μόνη στοὺς ἀγρούς.

Ἴδια σὰν καὶ τότε γίνε
Ἐναν κόσμον ἀνθάκια κόψε,
Καὶ μ' αὐτὰ ράνε μ' ἀπόψε
Ὅπως ραίνουν τοὺς νεκρούς.

ΕΛΠΙΔΑ

Σὰν ἔνα ὁλόδροσο μικρὸ ρυάκι ποῦ σιγοκλαῖδαί μεσα στὴν ἐρημιὰ, κάτω ἀπὸ
λίγα δέντρα. Σὰν μιὰ ροδοβαμμένη αὐγοῦλα, καλοκαιρινοῦ κάποιου πρωῖνου, χρυ-
σίζοντας τὰ σύννεφα. Σὰν κάποιον φῶς μακρυνὸ σὲ μιὰ νυχτιὰ βαθειά, μυστική,
σιωπηλή. Σὰν τὰ πουλάκια μὲ τις ψαλλιδωτὲς οὐρὲς ποῦρχονται δῶ τὴν ἀνοιξή
μοῦ φαίνεσαι Ἐλπίδα, ψηλοστεκούμενη κοπέλλα.

Τί λίγο ποῦ μπορεῖ κανεὶς νὰ σὲ ἰδῆ, νὰ σὲ θαυμάση, νὰ σὲ ζυγώση.

Θυμᾶμαι κάποτες πὼς σ' εἶδα, κοντά μου ἐκεῖ νὰ στέκεσαι μὲ τὴν περήφανη
ματιὰ σου. Ἦθελα νὰ σ' ἀγγίξω καὶ νὰ φιλήσω τὸ κατάσπρον τὸ φόρεμά σου. Μὰ
σ' ἔχασα ἀπὸ μπροστά μου· σ' ἄρπαξε ἕνα σύννεφο, μιὰ ἄλλη μυθική Νεφέλη·
καὶ ἔφυγες, κι' ἔκανα χρόνους νὰ σὲ ἰδῶ. σὲ ἔχασα πῶς ἦσουν, πῶς στεκώσουν,
μὲ τί μάτια μὲ κύτταζες. Τὸ μόνο ποῦ θυμᾶμαι ἀπ' ὅλη σου τὴν ἐμφάνιση, ἐκείνη
ἐκεῖ τὴν ἐποχή, εἶναι πῶς ἦσουν ὁμορφη. Τὴν ὁμορφιά σου δὲν τὴν ἔχω ἰδῆ σὲ
καμμιὰ ἄλλη γυναῖκα, στὸν κόσμον αὐτό. Γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ σ' ἀγάπησα πολὺ, ἤθελα
νὰ σὲ βλέπω πάντα, ἰᾶσαι κοντά μου, νὰ μοῦ χαμογελάς, καὶ ποῦ καὶ ποῦ νὰ μοῦ
λὲς κανένα καλὸ λόγο· κι' ἐγὼ θᾶκουγα, θᾶκανα τρέλλες μαζύ σου, καὶ θὰ περνού-
σαμε μιὰ ὀλάκαιρη ζωὴ σὲ μιὰ ἀνθόσπαρτη ἐξοχή. Θὰ σ' ἔπερνα καὶ θὰ πηγαί-
ναμε σὲ μαγικά περιβόλια, ποῦ θ' ἀνθίζε ἡ δάφνη· θᾶπλεκες ἐκεῖ στεφάνια πλού-
σια καὶ εὐωδιασμένα· κι' αὐτὰ θὰ μοῦ τὰ χάριζες, γι' ἀνάμνηση τῆς ὁμορφῆς ζωῆς
μας. Καὶ τὰ στεφάνια αὐτὰ σὰν ξερενόντουσαν μὲ τὸν καιρὸ, θὰ τᾶβαζα ἐκεῖ στὸν
ἄσπρον τοῖχο τῆς κάμαρῆς μου· θὰ τὰ θαύμαζα καὶ θᾶλεγα, πῶς εἶναι πιά δικὰ
μου, πῶς μοῦ τὰ χάρισε μιὰ θεὰ ποῦ μ' ἀγάπησε· κι' ὅλοι θὰ μὲ κύτταζαν μὲ
κάκια καὶ μὲ ζήλεια, γιὰ ὅλ' αὐτὰ ποῦ μοῦδοσες.

... Τί χαρούμενος ποῦ ἦμουν σὰν ξύπνησα, ὅστερ' ἀπ' τὸ ὥραϊο μου τὸ
ὄνειρο· μοῦ φαινῶταν πῶς τίποτα δὲ μυῦλειπε, πῶς εἶχα ὅλα τὰ καλὰ στὸν κόσμον.
Πιὸ ὕστερα σὰν ἦρθα καλλίτερα στὸν ἑαυτὸ μου, βρέθηκα ἀπ' τὸ ὄνειρο μέσ' στὴν
πραγματικὴ ζωὴ. Παρηγοριόμουν ὁμως, γιὰτὶ λένε πῶς μερικὰ ὄνειρα βγαίνουν
ἀληθινὰ. Μ' ἄρρεσε αὐτὴ ἡ ἀμφιβολία.

ΓΥΡΙΣΜΟΣ

Τὴν ἐποχὴ π' ἀρρώστησες βαρεῖα
ἤμουν ἐκεῖ κοντά σου,
θωροῶντας μέσ' στὰ μάτια σου βαθειά,
χαϊδεύοντας τὰ ξέπλεκτο μαλλιά σου.

Καὶ μοῦλεγες μὲ ἓνα παραμιλητὸ φριχτὸ
μὴν τύχει καὶ ξεχάσω τὸ πρῶτο μας ἀγνὸ φιλὶ
ποῦ δώσαμε κοντὰ στὸ παραθῦρο τ' ἀνοιχτό,
σὰν πέθαινε ἀργὰ ἀργὰ τὸ δεῖλι τὸ τριανταφυλλί

Αὐτὰ τὰ λόγια τᾶλεγες κι' ἔσβυνε ἡ ψυχὴ σου·
τὰ μάτια σου τὰ κάρφωσες στὴν ἀπειρη κατοικία.
ὄλα πιά κοιμηθήκανε κι' ἔπαψε ἡ φωνή σου,
καὶ πέθανες καὶ πέταξες γιὰ αἰῶνια ἀδικία.

Δὲν λησιμονῶ τὰ χεῖλη σου τὰ κρύα καὶ τὰ μελανὰ
ἀκόμα τρέμοντας τὸ παγερὸ χαμόγελο θυμᾶμαι,
κι' αὐτὴ τὴ γυάλινη ματιὰ, στὰ μάτια σου τὰ γαλανὰ.
Τὸ πρῶτο ὅμως τὸ ἀγνὸ φιλί, αὐτὸ δὲν τὸ θυμᾶμαι.

ΠΛΗΞΗ

Τὴν πλήξη τὴν πελώρια ποῦ ἔρημ' ἡ ψυχὴ μου,
περνάει τ' ἀπογέμματα τὰ φθινοπωρινά,
κλεισμένη στὸ ἀπόμερο δωμάτιο μαζύ μου,
εἴμαστε μόνοι ἐγὼ κι' αὐτή, ποῦ τὰ ἔσπερινὰ
ἀπὸ μακρὰ ἀκούγονται πέρα ἀπ' τὴς ἐκκλησίες,
χτυπώντας οἱ καμπάνες τους ἀργά, ἀργά, ἀργά·
τὸν ἥλιο βλέπουμε μὲ μιᾶς νὰ φέγγῃ τὴς κλιτύες,
κάποιου ὑπέρηλου βουνοῦ, ποῦ στέκει σοβαρὰ
πάνω ἀπ' τ' ἄσπαρτα χωράφια,
σὰν νᾶτανε κατακτητής,
βασίλευε ἀφίνοντας χρυσάφια
σὰν ἓνας μέγας δωρητής.

Στὸν κόσμον ἄφησε τὰ δῶρα,
Στὰ σύννεφα τὰ χρώματα τὰ χρυσᾶ,
Καὶ στὴν ψυχὴ μου τῆς μοναξιάς τὴν αἰῶνια ὄρα.

ΣΤΕΦΟΣ ΧΑΡΜΗΣ

PAUL CLAUDEL

Η ΧΡΥΣΗ ΕΠΟΧΗ

Ἄπ' ὄλη τὴ χρονιὰ νά! ἡ πιὸ χρυσὴ ἐποχὴ! Ὅπως ὁ γεωργὸς σὰν τελειώ-
νουν οἱ ἐποχὲς παίρνει τοὺς καρποὺς τῆς δουλειᾶς του καὶ μαζεύει τὰ λεφτά· ἔτσι
κι' ὁ χρόνος ἔρχεται στὰ χρυσᾶ ντυμένος δταν ὄλα ἀλλάξουν στὸν οὐρανὸ καὶ
στὴ γῆ. Περπατῶ μέσα στὴ χαράδρα ποῦκανε ὁ θερισμὸς, ἔχοντας τὰ στάχυα
ὡς τὸ λαιμό· σ' αὐτὸ τὸ τραπέζι τοῦ ἀγροῦ ποῦ λαμπροκόπει ἀπ' τὸν ἥλιο ποῦ
πέφτει στὴν ἐπιφάνεια, ἀκουμπῶ τὸ σκῆθον μου περὶ τὴ θάλασσα τῆς σπορᾶς
κι' ἀνεβρίνω στὰ βουνά. Ποῦ! εἶναι ἡ παλιὰ σκοτεινὴ χώρα, ἀνάμεσα ἀπ' τὴς
χωραφένιες ὄχθες, ποῦ τώρα βασιλεύει ἡ πελώρια ξερὴ φλόγα μὲ τὸ ζωντανὸ
χρῶμα τῆς ἡμέρας; Τὸ νερὸ γίνεται κρασί· τὸ πορτοκάλι ἀνάβει στὰ σιωπηλὰ
κλαδιά. Ὅλα εἶναι γινωμένα, ὁ σπόρος, τὸ ἄχυρο καὶ ὁ καρπὸς μὲ τὸ φύλλο.
Αὐτὸ εἶναι χρυσάφι, τέλειωσε, βλέπω πῶς ὄλο τοῦτο εἶν' ἀληθινό. Στὰ μάτια μου
ἄξαφνα ὁ κόσμος μοῦ φαίνεται σὰν ἓνας ἥλιος ποῦ ἀφανίζει κάθε χρῶμα μέσα
στὴ διάπυρη ἐργασία τοῦ χρόνου! Ὡ ἐγὼ! ἄς μὴ χανόμουνα πρὶν ἀπ' τὴ πιὸ
χρυσὴ ἐποχὴ.

ΔΙΑΛΥΣΗ

Ἐνάρθῃ πάλι στὴ ρευστὴ κι' ἀδιάφορη θάλασσα. Σὰν πεθάνω δὲν θὰ μὲ
κάνουν νὰ στενοχωριέμαι. Σὰν θᾶμαι θαμμένος μαζὺ μὲ τὸν πατέρα καὶ τὴν
μητέρα μου, δὲν θὰ μὲ κάνουν νὰ ὑποφέρω. Μέσα στὸ χῶμα θὰ ξαφανιστῇ τοῦ
κορμιοῦ μου τὸ μυστήριον, ἡ ψυχὴ μου ὅμως, θὰ πάει ν' ἀναπαυτῇ στοὺς κόλπους
τοῦ Ἀβραάμ. Τώρα ὄλα πιά χαθῆκαν· μάταια ζητάω νὰ βρῶ γύρω μου μὲ μάτι
κουρασμένο, τὸ συνηθισμένο μέρος μὲ τὸ σταθερὸ δρόμον κάτω ἀπ' τὰ βήματά
μου κι' αὐτὸ τὸ σκληρὸ πρόσωπον. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ ἔκτατη τῆς θάλασσας δὲν
εἶν' τίποτ' ἄλλο, παρὰ ὀμίχλη. Τὸ βλέπει; ὄλο ἔχει διαλυθῇ καὶ ἄδικα θᾶψαχνα
νὰ βρῶ γύρω μου καμμιά γραμμὴ ἢ καμμιά μορφὴ.

Γιὰ δρίζοντα ἔχω τὸ φόντον ἑνὸς σκούρου χρωματισμοῦ. Ὅλη ἡ ὄλη μαζεύ-
τηχε σ' ἓνα μόνο νερὸ, ὅμοιο μ' ἓνα ἀπ' τὰ δάκρυα ποῦ αἰσθάνουμαι νὰ τρέχουν
στὸ μάγουλό μου. Ἡ φωνὴ τῆς, εἶναι ἴδια, μὲ τὸν ἦχον τοῦ ὕπνου, σὰν ἀναπνέει
ἀπ' τὴν πιὸ βουβὴ ἐλπίδα ποῦ ἔχουμε. Μάταια θὰ ζητοῦσα νὰ βρῶ κάτι, δὲν
βρίσκω ὅμως τίποτα ἄλλο ἀπ' τὸν ἑαυτὸ μου, οὔτε τὸ μέρος ποῦ ἔζησα, οὔτε τὸ
πρόσωπον ποῦ ἀγάπησα πολὺ.

Σ. Χ.

ΛΟΛΕΤΑ

Στή μικρούλα Rita Rivelli

Λολέτα τ'όνομά σου· εἶς' ἐκείνη
ποῦ μιὰν αὐγή, ὅταν στὸν κῆπο τῆς ζωῆς μου
ὄλα γελοῦσαν, τὰ τριαντάφυλλα κι' οἱ κρῖνοι,
ἐπρόβαλλες στὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου.

Καὶ σ' ἀγάπησα μὲ τὸ πάθος ποῦ δὲν ξέρει
παρὰ ἐσένα οὐρανὸ κι' ἐσένα Ἄδη.
σ' ἀγάπησα σ' ἄν τὸν ἥλιο, σ' ἄν τὸ βράδυ,
μές τὸ γλυκὸ τοῦ φθινοπώρου καλοκαίρι.

Ἔτσι ἐρωτευμένο, πρὶν μ' ἀφήσης
κι' ἄλλοῦ μακρὰ πρὶν στρέψης τὴν ματιά σου,
Λολέτα, ὦ! ἂν μποροῦσες νὰ μοῦ κλείσης
τὰ μάτια, ἔτσι ἀπαλὰ σ' ἄν τ'όνομά σου.

ΚΑΙ ΤΩΡΑ.....

Μὲ γιορτερὴ ἀλλαξιά, καμαρωτή, ὠραία
στὸ πανηγῦρι τοῦ χωριοῦ ὅταν σὲ εἶδα,
παιδὶ ἐγὼ δειλὸ καὶ σὺ μιὰ νέα,
ὠριμη, ὄλο ζωὴ, γεμάτη ἐλπίδα.

Παιδιά κι' οἱ δυὸ ὠρκοστήκαμε κι' ἐδώσαμε
ὁ ἕνας στὸν ἄλλον τὴν ἀνέραστη ψυχὴ του,
καὶ μ' ἕνα ἄθῶο φιλὶ στὰ χεῖλη ἐνώσαμε
τοὺς πόθους ποῦ ὁ καθένας μας ἔκρυβε στὴ ζωὴ του.

Καὶ τώρα χρόνοι—πόσοι χρόνοι! ἐπέρασαν.....
Ἄμιλητοι κι' οἱ δυό..... συλλογισμένοι.....
— Τὸ πανηγῦρι! ὦ! οἱ ψυχές μας πῶς ἐγέγρασαν!
— Καὶ τὰ μαλλιά μας πῶς ἀσπρίσανε καϋμένη ...

ΤΑΚΗΣ ΛΙΑΚΕΑΣ

ΛΕΩΝΙΔΑ ΑΝΔΡΕΓΙΕΒ

ΠΩΣ ΕΒΓΑΛΕ Η ΕΧΙΔΝΑ ΦΑΡΜΑΚΕΡΑ ΔΟΝΤΙΑ...

Σιγώτερα, σιγώτερα, σιγώτερα. Ἐλα πειὸ κοντά. Κύτταξε στὰ μάτια.
Ἦμωνα πάντα ἕνα πλασματάκι γοητευτικό, τρυφερό, εὐαίσθητο κι' εὐγενικό καὶ
σοφὸ. Κι' εὐγενικό. Κι' ἦτανε τόσο εὐλίγιστα τὰ κουνήματα τοῦ λεπτοῦ κορμιοῦ
μου, ποῦ θὰ χαιρόσουνα νὰ ῥίξῃς μιὰ ματιὰ στὸν ἀθόρυβο χορὸ μου: νὰ δές με!
στρυφογυρίζω σὲ κύκλους, θαμπὰ ἀντιφεγγίζουνε τὰ λέπια μου, ἀγκαλιάζω ἢ ἴδια
τὸν ἑαυτὸ μου μὲ τρυφερότητα καὶ μέσα στὴν τρυφερότητα, μὰ κρῦα ἀγκαλιὰ θὰ πλη-
θύνω τὸ ἀτσαλένιο κορμί. Μόνη μέσα στὸ πλῆθος! Μόνη μέσα στὸ πλῆθος!

Σιγώτερα, σιγώτερα. Κύτταξε στὰ μάτια.

Δὲν σ' ἀρέσουν τὰ κουνήματά μου καὶ τὸ εὐθύ, ἀνοικτὸ βλέμμα μου; Ἄχ, εἶ-
ναι βαρὺ τὸ κεφάλι μου, καὶ γι' αὐτὸ σαλεύω σιγά. Ἄχ, εἶναι βαρὺ τὸ κεφάλι μου
καὶ γι' αὐτὸ κυττάζω ἴσια, καὶ κουνιέμαι. *Ἐλα πειὸ κοντά.* Δὸς μου λίγη θερμότη-
τητα, χάρεισε μὲ τὰ δάκτυλά σου τὸ σοφὸ μέτωπό μου: στίς θανασιεῖς γραμμές
του θὰ βρῆς τὸ σχῆμα τῆς κοῦπας, ὅπου μαζεύεται ἡ σοφία, ἡ δροσιὰ τῶν νυκτε-
ρινῶν λουλουδιῶν. Ὅταν σχίζω τὸν ἀέρα μὲ τοὺς ἐλιγμούς μου, ἐκεῖ μένουν τὰ
ἴχνη μου, κἄτι λεπτότατα σχέδια ἀράχνης, ἕνα σύμπλεγμα δειροειδῆς μαγείας,
μία γοητεία ἀθόρυβης κίνησης, ἕνα ἀμυδρὸ σφύριγμα τῆς γραμμῆς ποῦ γλυστρά. Σιωπῶ καὶ
σαλεύω, κυττάζω καὶ κουνιέμαι,—τί νᾶναι αὐτὸ τὸ παράξενο βᾶρος
ποῦ φέρνω στὸν λαιμὸ μου;

Σ' ἀγαπῶ.

Ἦμωνα πάντα ἕνα γοητευτικὸ πλασματάκι κι' ἀγαποῦσα τρυφερὰ ἐκείνους,
π' ἀγαποῦσα. *Ἐλα πειὸ κοντά.* Βλέπεις τὰ ἄσπρα, μυτερὰ γοητευτικὰ δοντάκια
μου; φιλῶντας ἐδάγκωνα. Ὅχι δυνατά, ὄχι λίγο. Ἀπὸ τρυφερότητα, χαϊδεύοντας
ἐδάγκωνα λιγάκι, ἴσαμε τῆς πρῶτης ἀνοιχτόχρωμης σταλαγματιῆς, ἴσαμε τὴν κραυγὴ,
ποῦ μοιάζει μὲ γέλοιο ὅταν γαργαλοῦνε. Ἦτανε πολὺ εὐχάριστο αὐτὸ, μὴ νομίζῃς
ἀλλοιώτικα θὰ ξαναγύριζαν σὲ μένα ζητῶντας τὰ φιλιὰ μου, ἐκεῖνοι ποῦ φιλοῦσα.
Τώρα μπορῶ νὰ φιλήσω μοναχὰ μιὰ φορὰ: τί κρῖμα, μοναχὰ μιὰ φορὰ. Ἐνα φιλὶ
γιὰ τὸν καθένα... πόσο εἶναι λίγο γιὰ μιὰ καρδιὰ ποῦ ἀγαπᾷ, γιὰ μιὰ εὐαίσθητη
ψυχὴ ποῦ ἐπιθυμεῖ τὴν μεγάλη ἐγωση. Μὰ μόνον ἐγὼ, ἢ δύστυχη, φιλῶ μιὰ φορὰ
καὶ πάλι ἀπ' τὴν ἀρχὴ πρέπει νὰ ζητήσω καινούργια ἀγάπη, ἐκεῖνος δὲν θὰ
γνωρίζῃ πιά ἄλλην ἀγάπη, γι' αὐτὸν εἶναι ἀδιάκοπο κι' αἰώνιο τὸ γαμήλιο, τὸ τρυ-
φερό, τὸ μόνον φιλὶ μου. Μιλῶ σ' ἐσένα μ' ἐμπιστοσύνη: κι' ὅταν τελειώσω τὴν
ἱστορία μου... θὰ σὲ φιλήσω.

Σ' ἀγαπῶ.

Κύτταξε στὰ μάτια. Δὲν εἶναι ἀλήθεια, πόσο εἶναι μεγαλόπρεπο, πόσο εἶναι
παγτοδύναμο τὸ βλέμμα μου; Καὶ σταθερό. Κι' εὐθύ. Καὶ διαπεραστικό, σ' ἄν τὸ
ἀτσάλι, ποῦ εἶναι στηριγμένο στὴν καρδιά... κυττάζω καὶ κουνιέμαι, κυττάζω.

καὶ μαγεύω, σὰ πράσινα μάτια μου μαζεύω τὸ φόβο σου, τὴν ἐρωτική, κουρασμένη, κ' ὑπάκουη νοσταλγία σου. **"Ἐλα πειὸ κοντά.** Τώρα εἶμαι βασίλισσα, καὶ δὲν τολμᾷς νὰ μὴν προσέξεις τὴν ὀμορφιά μου, ἦτανε ὅμως μιὰ παράξενη ἐποχή... Ἄχ, τί παράξενη ἐποχή! Μόνον ἀπὸ τὴν ἀνάμνησι ταράζομαι ὅλη-ὅλη, τί παράδοξη ἐποχή! Δὲν μ' ἀγαποῦσαν. Δὲν μ' ἐκτιμοῦσαν. Μὲ σκληρὴ θυριωδία μ' ἐκυνηγοῦσαν, μ' ἐπατοῦσαν στὴν λάσπη καὶ μ' ἐκροῦδεύαν, ἄχ, τί παράδοξη ἐποχή! Μόνη μέσα στὸ πλῆθος! Μόνη μέσα στὸ πλῆθος!

Σοῦ λέγω: **Ἐλα πειὸ κοντά.**

Γιατὶ δὲν μ' ἀγαποῦσαν; Καὶ τότε ἤμουν ἓνα γοητευτικὸ πλάσματάκι, ἄκακο, τρυφερό, ποῦ ἐχόρευε θαυμάσια. Ἄλλὰ μ' ἐβασάνιζαν. Μ' ἔκαιγαν ἀπάνω στὴν φωτιά. Κάτι βαρεῖα καὶ βάνανσα θηρία μ' ἐπατοῦσαν μὲ τὶς ὑπόκωφες πατημασιὲς τῶν βαρειῶν ποδαριῶν τους: τὰ κρῦα δόντια τῶν αἱματομένων στοματιῶν κατεσπάραζαν τὸ τρυφερὸ κορμί μου καὶ ἔγώ μὲ μιὰ ἀνίσχυρη ἀπελπισία ἔγλυφα τὴν ἄμμο, κατέπινα τὴ σκόνη τῆς γῆς κ' ἀπέθνησκα ἀπελπισμένη. Κάθε ἡμέρα πέθαινα καταπατημένη. Κάθε ἡμέρα πέθαινα ἀπογοητευμένη. Ἄχ, τί κακὴ ἐποχή! Τὸ κοντὸ δάσος ὅλα τὰ λησιμόνησε καὶ δὲν θυμάται πιά αὐτὴν τὴν ἐποχή, μὰ σὺ, λυπήσου με, **"Ἐλα πειὸ κοντά.** Λυλήσου με, ἔμενα τὴν προσβλημένην. Τὴν λυπημένην. Τὴν ἀγαπῶσα—ποῦ χόρευε τόσον ὄμορφα!

Σ' ἀγαπῶ.

Πῶς μποροῦσα νὰ ὑπερασπισθῶ; Εἶχα μοναχὰ τ' ἄσπρα θαυμάσια, μυτερὰ δοντάκια μου, ποῦ κάνουν μόνο γιὰ φιλία. Πῶς μποροῦσα νὰ ὑπερασπισθῶ; τώρα, φέρνω στὸ λαιμό μου αὐτὸ τὸ παράξενο βάρος τῆς κεφαλῆς καὶ τὸ βλέμμα μου εἶναι προστακτικὸ κ' εὐθύ, τότε ὅμως ἦταν ἕλαφρὸ τὸ κεφάλι μου καὶ τὰ μάτια ἦσαν γλυκά. Τότε δὲν εἶχα ἀκόμη τὸ φαρμάκι. Ἄχ, εἶναι βαρὺ τὸ κεφάλι μου, καὶ δυσκολεύομαι νὰ τὸ κρατήσω ψηλά! Ἄχ, ἐκουράστηκα ἀπὸ τὸ βλέμμα μου, ἔχω δυὸ πέτρες ἐπάνω στὸ μέτωπό μου, κ' αὐτὰ εἶναι τὰ μάτια μου. Ἄς εἶναι βαρύτεμα τὰ λαμπερὰ πετράδια, μὰ εἶναι δύσκολο νὰ τὰ φέρη κανεὶς ἀντὶ τῶν γλυκῶν ματιῶν, πιέζουν τὸ μυαλό... εἶναι βαρὺ τὸ κεφάλι μου! Κυττάζω καὶ κουνιέμαι, σὲ βλέπω μέσα στὴν πράσινη ομίχλη—εἶσαι τόσο μακριά.

"Ἐλα πειὸ κοντά.

Βλέπεις, καὶ μέσα στὴ λύπη μου εἶμαι θαυμασία, καὶ εἶναι σκοτεινὸ τὸ βλέμμα μου ἀπ' τὴν ἀγάπη. Κύτταξε στὴν κόρη τῶν ματιῶν μου, θὰ τὴν στενεύω καὶ θὰ τὴν πλατύνω, καὶ θὰ τῆς δώσω μιὰ ἰδιαίτερη λάμψη, σὰν τὸ τρεμόσβημα τοῦ νυκτερινοῦ ἀστεριοῦ, σὰν τὶς φλόγες, ποῦ βγάζουν ὅλα τὰ πολύτιμα πετράδια, τὰ διαμάντια, τὰ πράσινα σμαράγδια, τὰ κίτρινωπά τοπάζια, τὰ αἱματοκόκκινα ῥουμπίνια. Κύτταξε στὰ μάτια: εἶμαι ἐγώ, ἡ βασίλισσα, στεφανώνομαι μὲ τὴν κορώνη μου, κ' ἐκεῖνο ποῦ λάμπει, καίει καὶ πέφτει, ποῦ σοῦ ἀφαιρεῖ τὸ λογικόν, τὴν θέληση καὶ τὴν ζωὴ—εἶναι τὸ φαρμάκι. Εἶναι μιὰ σταλαγματιὰ ἀπ' τὸ φαρμάκι μου. Πῶς γίνηκε αὐτό; δὲν ξέρω. Δὲν ἔτρεφα καμμιά κακία πρὸς τὰ ζωντανὰ πλάσματα.

Ζοῦσα καὶ ὑπέφερα. Σιωποῦσα. Κρυβόμουν. Βιαστικὰ κρυβόμουν, ὅταν μποροῦσα νὰ κρυφθῶ, γλυστροῦσα γρήγορα. Μὰ δὲν μὲ εἶδαν ποτὲ νὰ κλαίω—δὲν ξέρω νὰ κλαίω—κ' ὄλο ταχύτερος κ' ὄλο ὠραιότερος γινότανε ὁ χορὸς μου. Μόνη μέσα στὴ σιγαλιά, μόνη μέσα στὸ βάθος τοῦ δάσους μὲ τὴν θλίψη στὴν καρδιά ἐχόρευα, ἐκεῖνοι μισοῦσαν τὸν γρήγορο χορὸ μου καὶ πρόθυμα θὰ μ' ἐσκότωναν καθὼς χόρευα. Κι' ἄξαφνα ἄρχισε νὰ βαραίνει τὸ κεφάλι μου, τί παράξενα! ἄρχισε νὰ βαραίνει τὸ κεφάλι μου. Ἐξακολουθοῦσε νᾶναι μικρὸ καὶ ὄμορφο, σοφὸ καὶ θαυμάσια ὠραῖο, μ' ἄξαφνα ἐβάρυνε φοβερὰ, ἐλύγισε τὸ λαιμό μου ἴσαμε τὴν γῆ, μ' ἔκαμε νὰ πονῶ. Τώρα ἄρχισα κάπως νὰ συνηθίζω λίγο-λίγο, μὰ πρῶτα ἦτανε πολὺ ἄσχημα καὶ μ' ἔκαμε νὰ πονῶ. Ἐνόμιζα πῶς ἤμουν ἄρρωστη.

Κι' ἄξαφνα... **"Ἐλα πειὸ κοντά Κύτταξε στὰ μάτια. Σιγώτερα. Σιγώτερα.** Κι' ἄξαφνα ἐβάρυνε τὸ βλέμμα μου, ἔγινε ἐπισταμένο καὶ παράξενο... σὲ σημεῖο ποῦ ἄρχισα νὰ τὸ φοβοῦμαι! Θέλω νὰ κυττάξω, νὰ γυρίσω, μὰ δὲν μπορῶ, κυττάζω ὄλο ἴσα, καρφῶγο τὸ βλέμμα ὄλο καὶ βαθύτερα, σὰ ν' ἀπολιθώνομαι, κ' ἀπολιθώνονται ὅλα ὅσα κυττάζω. **Κύτταξε στὰ μάτια.**

Σ' ἀγαπῶ. Μὴ γελᾷς γιὰ τὴν ἀφελῆ ἱστορία μου, γιατί θὰ θυμώσω. Κάθε λίγο ἀνοίγω τὴν εὐαίσθητη καρδιά μου, μὰ ὅλες ἡ προσπάθειες εἶναι μάταιες, εἶμαι μόνη. Εἶναι γεμάτο μὲ βαθειὰ θλίψη τὸ μόνο καὶ τὸ τελευταῖο μου φιλί—καὶ δὲν ὑπάρχει πιά ὁ ἀγαπημένος—καὶ πάλιν ζητῶ ἀγάπη, καὶ τὰ μάτια διηγοῦμαι: δὲν μπορεῖ νὰ γυμνωθῇ ἡ καρδιά, καὶ τὸ φαρμάκι κουράζει, καὶ βαραίνει τὸ κεφάλι. Ἀλήθεια, δὲν εἶμαι ὄμορφη μεσ' τὴν ἀπελπισία μου; **"Ἐλα πειὸ κοντά.**

Σ' ἀγαπῶ.

Κάποτε λουζόμουν μέσα σὲ μιὰ βρομερὴ λίμνη τοῦ δάσους—μ' ἀρέσει νὰ εἶμαι καθαρὴ, αὐτὸ δείχνει εὐγενικὴ γενιά, κ' ἐγὼ λούζομαι συχνά. Καὶ λουζόμουν χορευόντας ἐπάνω στὸ νερό, εἶδα τὸ ἀπεικόνισμά μου καί, ὅπως πάντα, ἐρωτεύθηκα. Μ' ἀρέσει τόσο πολὺ, τὸ ὠραῖο καὶ τὸ σοφόν!

Κι' ἄξαφνα εἶδα, ἐπάνω στὸ μέτωπό μου, ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ δύο φυσικά μου στολίδια μου, ὅτι παρουσιάστηκε ἓνα καινούργιο, παράξενο σημάδι... μήπως εἶναι ἀπ' αὐτὸ τὸ βάρος, αὐτὴ ἡ ἀπολιθωσις τοῦ βλέμματος, κ' αὐτὴ ἡ γλυκεῖα γεύση μέσα στὸ στόμα; Νά, ἐδῶ σκοτεινιάζει ἓνας σταυρὸς στὸ μέτωπο, νά ἐδῶ, κύτταξε! **"Ἐλα πειὸ κοντά.** Ἀλήθεια, δὲν εἶναι παράξενο; Μὰ ἔγώ δὲν καταλάβαινα τότε, καὶ μ' ἄρεσε: ἄς εἶναι περισσότερα στολίδια, σκέφθηκα. Καὶ τὴν ἴδια ἡμέρα, ἐκεῖνη τὴν ἴδια φοβερὴ ἡμέρα, ὅταν παρουσιάστηκε ὁ σταυρὸς, τὸ πρῶτο μου φιλί ἔγινε καὶ τὸ τελευταῖο—θανατηφόρο γίνηκε τὸ φιλί μου. Μόνη μέσα στὸ πλῆθος! Μόνη μέσα στὸ πλῆθος! Ἄχ!

Σ' ἀρέσουν τὰ βαρύτεμα πετράδια, μὰ σκέψου, ἀγαπημένε, πόσο πειὸ βαρύτεμη εἶναι ἡ σταλαγματιὰ ἀπὸ τὸ φαρμάκι μου. Εἶναι τόσο μικρὴ-τὴν εἶδες ποτέ σου; Ποτέ, ποτέ. Μὰ θὰ τὴν γνωρίσης. Σκέψου ἀγαπημένε πόσα βάσανα, πόσες βαρεῖες ταπεινώσεις, πόση ἀνίσχυρη μανία ἔπρεπε νὰ δοκιμάσω, γιὰ νὰ γεννήσω

αὐτὴ τὴ μικρὴ σταλαγματιά. Εἶμαι βασίλισσα! Εἶμαι βασίλισσα! Μέσα σὲ μιὰ σταλαγματιά πού τὴν ἐγέννησα ἐγώ, φέρνω τὸν θάνατο γιὰ ὅλα τὰ ζωντανὰ πλάσματα καὶ τὸ βασίλειό μου εἶναι ἀτέλειωτο, ὅπως εἶναι ἀτέλειωτος ὁ πόνος καὶ ἀτέλειωτος ὁ θάνατος. Εἶμαι βασίλισσα! Μόνη μέσα στὸ πλῆθος! Μόνη μέσα στὸ πλῆθος! Ἄχ!

Μὴ πέφτεις. Δὲν ἐτελείωσα ἀκόμη. Ἔλα πειὸ κοντά. Κύτταξε στὰ μάτια.

Καὶ νά, τότε ἐσύρθηκα στὸ βάθος τοῦ δάτους, στὸ πράσινο βασίλειό μου. Καινούργια πιά, ἄγρια πιά! Ἦμουνα ἡσυχη σὰν βασίλισσα καὶ μὲ εὐμένια σὰν βασίλισσα χαιρετοῦσα δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Κι' ἐκεῖνοι... ἔφευγαν! Μὲ εὐμένια σὰ βασίλισσα, χαιρετοῦσα: δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἐνῶ ἐκεῖνοι, οἱ γελοῖοι, ἔφευγαν. Πῶς νομίζεις: γιαιὶ ἔφευγαν; Πῶς νομίζεις; *Κύτταξε στὰ μάτια.* Βλέπεις ἐκεῖ μέσα ἓνα ἀμυδρὸ φῶς καὶ μιὰ λάμψη; εἶναι ἡ ἀχτίδες τῆς κορώνας μου ποῦ τυφλώνουν τὰ μάτια σου, ἀρχίζεις ν' ἀπολιθώνεσαι, χάθηκες. Τώρα θὰ χορέψω τὸν στεγνὸ μου χορὸ, μὴ πέφτεις. Νά, θὰ στρουφογυρίσω σὲ κύκλους, θαμπὰ θ' ἀντιφεγγίσουν τὰ λέπια μου, θὰ περικυλίξω ἡ ἴδια τὸν ἑαυτό μου. μὲ τρυφερότητα καὶ στὴν τρομερὴ καὶ κρύα ἀγκαλιά, θὰ πληθύνω τὸ ἀτσαλένιο μου κορμί. Νὰ ἐγώ! Πᾶρε τὸ γαμήλειο, τὸ μόνον μου φιλί, μέσα ἔχει τὴν θανατηφόρα λύπη ὅλων τῶν βασανισμένων ἀπ' τὴν ζωὴ! Μόνη μέσα στὸ πλῆθος! Μόνη μέσα στὸ πλῆθος!

Σκύψε σιμά μου. Σ' ἀγαπῶ.

Τώρα πέθανε!

(Ἀπὸ τὸ Ρωσικόν)

ΑΘΗΝΑ Ἰ. ΣΑΡΑΝΤΙΔΗ

Μ Ε Λ Ω Δ Ι Ε Σ

I

Ἔλα! γῦρε στὰ στήθια μου φτωχὴ μου ἐλαφίνα
ποῦ τὸ κολάδι σ' ἄφησε πίσω του πληγωμένη
μὴ σκιάζεσαι κι' ἐδῶ θὰ βρῆς ὅτι ἔχασες καυμένη...

✕

Ἔλα σιγά! μὴ σκιάζεσαι καὶ σύννεφο καγένα
δὲ θ' ἀμαυρώσῃ τῆς χαρᾶς τ' ἀπάρθενό σου γέλοιο,
κι' ὡς νὰ πεθάνῃς δίπλα σου σὰν ἄγρυπνο μαχαῖρι,
θὰ παραστέκη μιὰ καρδιά κι' ἓνα ἀντρίκιο χέρι.

✕

ᾠ! γιαιὶ τάχα ὁ ἔρωτας γεννήθηκε στὸν Κόσμο,
γιαιὶ ἀφοῦ τὴ δύναμι τὴ χάνει στὶς χαρὲς,
ᾠ! νὰ μὴ ζῆ μὲς τὴν ντροπὴ καὶ μὲς τῆς συμφορᾶς....

✕

Ἔλα ἀγάπη μου καὶ δὲ ζητῶ, δὲν προσπαθῶ νὰ βρῶ
κι' ἂν ἔχεις ἔνοχη ψυχὴ αὐτὸ δὲ μὲ πειράζει,
ἓνα μονάχα σκέπτομαι κι' ἡ σκέψη αὐτὴ μὲ σφάζει
ὅποια κι' ἂν εἶσαι, εἶσαι σὺ, ἡ κόρη ποῦ ἀγαπῶ.

✕

Ὅπως καὶ πρῶτα ἤμουνα γιὰ σένα τ' ἀγγελοῦδι
κι' ἀχώριστοι περνούσαμε ἡμέρες εὐτυχίας
θέλῶ νὰ μείνω στὰ κρυφὰ τ' ἀγγελικὸ τραγοῦδι
καὶ τώρα μέσα στὶς φριχτὲς ὥρες τῆς ἀγωνίας.

✕

Μὲς τὴ φωτιά ἀκλόνητος πιστὰ θὰ σ' ἀκλουθήσω
καὶ στοῦ κινδύνου τὶς στιγμὲς πρῶτος ἐγὼ μαζί σου
ἄτρομος, τὸ κορμί μου ἀσπίδα θὰ σοῦ στήσω
κι' ἄς ξεψυχήσω... ἀρκεῖ μ' αὐτὸ νὰ σώσω τὴ ζωὴ σου.

T. A.

ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΟΝΕΙΡΟ

Ω! Μά είσαι λοιπόν ένα έργο τέχνης,
πού κανένα δέν αγαπάει και όλους τούς πλανεύει.

THOMAS MOORE

Τήν εγνωρίσα μικρούλα....

Καθότανε σκεφτική στο πέτρινο σκαλοπάτι μιᾶς έξοχικῆς ἐκκλησιᾶς....

— Είσοθε μόνη;

— Μὲ τὸν Κωστᾶκη· εἶναι ἐδῶ κάτω στο κτήμα μὲ τὸ Θεῖο μου....

Κωστᾶκη λέγανε τὸν ἀδελφὸ της· ἕνα μικρὸ ξανθὸ παιδάκι πού θὰ ἦτανε σω-
στο ἀγγελουδι ἂν δὲν ἦταν λίγο ἀλλοίθωρο.

.....— Καὶ σεῖς; ἐδῶ;!

Χαμογέλασε ἀθῶα, μὲ τὸ τὸ χαμόγελο πού ἔρχεται ὅταν χάνουμε τὰ λόγια...

Κάθησα δίπλα της. Παραμέρησε λίγο ἂν καὶ εἶχε θέση νὰ καθήσω

— Ρίτα! ἄκουσε με θέλω νὰ τὸ κατκλάβης σ' ἀγαπῶ!

Δὲν μ' ἐκύταξε! Οὔτε φάνηκε πὼς τᾶκουσε ... σκυφτὴ ψιθύρισε:

... —Κι' ὅμως ... μὰ τί; μ' ἀγαπάτε! μὰ!

Ἄπλωσα τὸ χέρι μου ἐλαφρὰ ἕως τὸν ὤμο της ...

— Ρίτα μου! εἶσαι ὠραία ... σ' ἀγαπῶ! ...

Ἡ ἀναπνοή της πιδ γρήγορη ἔδειχνε ἐσωτερικὴ ταραχή ... Ἦτανε πάντα
σκυφτὴ ... δὲν μ' ἐκύταξε ... Τὸ τριανταφυλλένιο της στοματάκι ἄφινε νὰ ξε-
φεύγη ἐλαφρὰ ἕνα ψιθυριστὸ «Μά» ... ἐνῶ μὲ τὸ δεξιὸ πόδι της σκάλιζε χαριτω-
μένα τίς χλοερὲς πετροῦλες ...

— Ρίτα μου ... πῆς ξαναεἶπα καὶ τὴν ἔφερα πιδ κοντά μου ... Τὸ καστανὸ
κεφαλάκι της ἔστριψε καὶ τὰ μάτια μου ἀντίκρυσαν τὰ μάτια της ...

Στὴ ζάλη μιᾶς ὀρμῆς ἄθελα κι' οἱ δυὸ παραδώταμε τὸν ἑαυτὸ μας στὴν
ἡδονικὴ λαχτάρα ἐνὸς ζεστοῦ φιλιοῦ ...

— Θὰ εἶσαι δική μου.

— Θὰ σ' ἀγαπῶ.

... — Ρίτα!—Ρίτα!—Ρίτα! ...

Πεταχτήκαμε. Σηκώθηκε κατακόκκινη!

— Μὲ φωνάζουν !!!

— Φεύγεις;

— Πρέπει!

Κι' ἔφυγε ... σὺν κάτι νὰ τὴν πῆρε ἀπὸ μπροστά μου ...

* *
*

Περάσανε χρόνια ...

— Θὰ εἶσαι δική μου.

— Θὰ σ' ἀγαπῶ.

Στίς δυὸ αὐτὲς θερμὲς συλλαβὲς πού γεννήθηκαν μέσα στὴ θολή ἀτμοσφαῖρα
ἐνὸς φιλιοῦ ... στριφογυρίζει τώρα ἕνα ὄνειρο.

Ἐνα ὄνειρο, πού ποτὲ ἀχνό, θαμπό, πότε λαγαρὸ καὶ καθάριο ἀναβρῶζει στὸ
στό νου μου, μὲ πού πάντα χάνεται ἀργὰ σὺν τίς γαλάζιες τολῦπες τοῦ καπνοῦ
ἐνὸς χτυπώτομου σιγαρέττου.

— Θὰ εἶσαι δική μου.

— Θὰ σ' ἀγαπῶ.

TAKHΣ ΛΙΑΚΕΑΣ

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ

Χλωμὸς ἀπ' τὸ χαρούμενο μεγάλο χτυποκάρδι
μιᾶς εὐτυχίας ἀπίστευτης, θὰ καρτεροῦσα ἐκεῖ,
σὲ μιὰν ἀπόμωρη καμπὴ τοῦ ἔρημικοῦ τοῦ δρόμου.
Θᾶργοῦσε· καὶ κάθε στιγμὴ θᾶταν καὶ νέα γιὰ μὲ
μιὰ ὀδύνη· θᾶλεα: τέτοια μιὰ χαρὰ γιὰ μὲ δὲν ἦταν.
Δὲ θᾶρθεις, ἦταν τὸ ψέμμα της αὐτὸ τὸ πιδ σκληρό.
Κι' ἔξαφνα ἐκεῖ στὸ γύρισμα τοῦ δρόμου, θὰ ἐφαινόσουν·
καὶ πρὸς ἐμὲ θᾶρχόσουνα γαλούμενη γοργή·
φτωχὰ μου μάτια, τὴ βαθειὰ χαρὰ σας συλλογιέμαι.
Σὰ θαμπωμένα ἀπὸ λαμπρὴ μιὰν ὀπτασίω, μακάρια
θὰ τὴν χαϊδεύατε ὦρα κι ὦρα, ἀχόρταγα παντοῦ.
Θᾶταν ντυμένη ὀλόλευκα, καὶ κάτου ἀπ' τὸ λεπτό της
ντύμα, θὰ σάλανε ἀλαφρὰ τὸ σῶμα τὸ γλυκό.
Ἦρα πολλὴ ἀπ' τὸ θάμπωμα θὰ σῶπαινα, ἐνῶ πλήθος
τὰ ἔρωτικά λόγια θὰ μοῦ γεμίζαν τὴν ψυχὴ.
Ἦ δρόμος θᾶτανε ἔρημος, ἀνάμεσα στὰ δέντρα.
Καὶ μὲς τὸ δεῖλι τὸ στεγνὸ πού θᾶλλωνε ἀχνὸ φῶς
Ἄργα θὰ παίρναμε τὸ βραδυασμένο μονοπάτι...

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Ὡ θλιβερά ἀπογέματα σ' ἄγνωστες χώρες μακρυνές,
Χειμερινὰ βραδυάσματα μὲς σ' ἔρημα σαλόνια
μὲ μόνη συντροφιά τὸν ἀργὸ θρηνο τῆς βροχῆς,
τοὺς πόθους τοὺς σκεβρούς, τίς σκεβρωμένας τίς ἐλπίδες.
Ἀπόβραδα μέσα σὲ βιβλιοθήκες σκυθρωπές
ποὺ ἀπ' τὰ πανύψηλα παλαιῖκὰ παράθυρά των
στὰ χαλκοπράσινα νερὰ ἀφρισμένων θαλασσῶν
ὄνειροπόλα ἢ παιδικὴ ἐπλανιότανε ματιά μου.
Νειάτα σκυμμένα πάνω σὲ βιβλία ὄλο καιρὸ
κι ἄμαρτωλὸ πάθος κι ὀλόγλυκεια τρεμοῦλα,
ποὺ ὑπουλα ἐστράγγιζαν στὴ διψασμένη μου ψυχὴ
τὸ πιὸ μεθυστικὸ, τὸ πιὸ θανάτερό τους φίλτρο.
Βόγγοι τῶν ἐλατοδασῶν, κάστρα, τοπεῖα ρωμαντικὰ
ποὺ ἄλλων καιρῶν συγκεχυμένα αἰσθήματα μὲ ζῶναν,
Δρόγγοι ὀλομέλανοι, μουγγές κλεισοῦρες, ὠκεανοί,
μπρὸς τὸν ριζόδετον ἔμένα ἀπέραντα ἀπλωμένοι,
ἀπόψε ὄλη ὄσην μῶχετε σταλάξει στὴν ψυχὴ,
ἀγιάτρευτη ὄλο μαρασμὸ καὶ κλάμα, νοσταλγία
μὲ ἀνταριασμένη θάλασσα ἔχει μέσα μου γενᾶς,
μικρὸ φτωχόπρᾶμα ποὺ πλέω ἐγὼ ἀπαρατηρήμενο.

ΚΛΕΩΝ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

ΑΥΓΗ

(τραγοῦδι)

Ἀνέβαιναν ἀμίλητοι τὸ μονοπάτι τοῦ βουνοῦ, ὁ Πάρις καὶ ἡ Λίτσα.

Γύρω τους, οἱ ὄξιες ἀναστενάζανε ζεστά, καὶ τὸ φεγγάρι, κρυμμένο κείνη τὴ βραδιά, ἄφηνε σὲ μιὰ ἀμφίβολη θαμποφεγγιὰ τὸν κόσμο.

Διβαίνανε σὰ δυὸ σκιές ὁ Πάρις καὶ ἡ Λίτσα μὲ γληγοράδα, τραβώντας ἴσια στὴν κορφίτσα τοῦ βουνοῦ...

Προχώρησαν πολὺ φτάσανε καὶ σιάθηκαν ἀκούνητοι, ἐκστατικὰ κοιτάζοντας τὴ θάλασσα...

Ξάφνου ὁ Πάρις γύρισε τὴ ματιὰ στὴ Λίτσα.

Μ' ὄλη τὴ σκοτεινιά, κείνη φαινότανε πανώρια. φωτισμένη ἀπ' τὸ χρυσοφωτο ποὺ ἐξέχυναν τὰ ὀλόξανθα μαλλιά της· στεκότανε ὀλόισα, καὶ τὸ κορμὶ σφιχτοντυμένο σὲ μαῦρο φόρεμα, ἔδειχνε προκλητικὰ τὸ κῦμα τῆς γραμμῆς του...

Πλησίασεν ὁ Πάρις τὴ Λίτσα, καὶ τῆς ἄδραξε τὸ χέρι· κείνη τᾶφηνε, μὰ τρέμοντας, κ' ἡ χλωμάδα τῆς ἔβαψε τὸ πρόσωπο...

— «Πές μου, Λίτσα, μ' ἀγαπᾶς;» ψιθύρισ' ὁ Πάρις, καὶ τραβώντας τὴ πιὸ κοντά του τὴν κοίταζε μὲς τὰ μάτια, σὰ νὰ ἦτανε πάνω τους γραμμένη ἢ ἀλήθεια!...

— Πάρι!.. φώνησε λυγρικὰ ἢ κοπέλλα, καὶ μίᾶ ἀνατριχίλα τῆς ἔτρεξε στὶς φλέβες· τὰ χέρια της αἰστάνθηκε σφιγμένα στὶς παλάμες τοῦ Πάρι νὰ βρέχουντ' ἀπὸ δάκρυα, κ' ἔνοιωσε νὰ τὴ χαϊδεύουνε τὰ φιλιὰ του...

... Πέρα, στὸ τέλειωμα τῆς θάλασσας, ἓνα λευκόφωτο ἀνάβαινε μὲς ἀπὸ τ' ἀπόμακρα κύματα, ὄλο πιὸ ἀπλωνούμεγο, ὄλο πιὸ θαυμαστό!...

Μὲς στὴν ἐκστατικὰ στιγμὴν, ἀγκαλιασμένοι, γύρισαν τὴ ματιὰ τους κατὰ κεῖθε—ὁ Πάρις καὶ ἡ Λίτσα—κι' αὐθόρμητα σιγοτραγοῦδησαν στὴν μουσικὴν ἐνὸς φιλιοῦ, «Τί ὄμορφη ποῦ εἶναι ἡ Αὐγή!»...

Πήλιο, 1918

ΡΙΚΟΣ ΑΡΓΗΣ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΑΙΩΝΑ

Τὰ πλήθη τῶν τραγικῶν ἀγῶνων ποῦ ἀδιάκοπα ποτίζουν μὲ τις σταλαγματιές τοῦ μαύρου αἵματός των τὸ χῶμα κάθε χώρας, ἀπὸ πάντα ἔλπιζαν στὴν καλύτερη τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὴ ἡ ζωὴ εἶναι μία διαδοχικὴ πάλη γιὰ τὴν συντήρησίν της, καὶ στὴν κρυφὴ της οὐσία δὲν ἀποβλέπει σὲ διαφορετικούς σκοπούς. Ἄν λοιπὸν ἡ οὐσία τῆς ζωῆς τείνει διαρκῶς πρὸς τὴν καλύτερη, ἐκδηλώνοντας αὐτὴ τὴν τάση μὲ τραγικούς ἀγῶνες, πρέπει νὰ ζητήσουμε τὴν ἐξακρίβωσίν της καὶ τις αἰτίες ποῦ τὴν δημιούργησαν.

Πόσον ἀπλᾶ καὶ ὑπέροχα ἐκδηλώνεται στὸν πόθο, ποῦ ἀσυνείδητα ριζώνει καὶ ἀνθίζει, τοῦ πατέρα γιὰ τὴν ἀνύψωση τοῦ παιδιοῦ του, τὴν καλύτερή του, τὸν ὑψωμὸ του σὲ ἀνώτερες σφαῖρες σκέψης καὶ ἐνέργειας. Κάθε γέννηση σέρνει πίσωθὲ της τοῦτο τὸν πόθο μορφωμένο σὲ εὐχὴ ποῦ σιγοφιθυρίζεται ἀπ' τὰ χεῖλη τῶν γονιῶν διστακτικά, ἀπὸ φόβο μὴν ταραξοῦν τὸν ζωογόνο αἰθέρα, θροφὸ τοῦ νέου βλαστοῦ. Ποῖος βαθύτερα ἐξεταζόμενος εἶναι αὐτὸς ὁ πόθος; Εἶναι ἡ ἐπιθυμία μιᾶς νέας πορείας δημιουργημένης ἀπὸ τὸ βλαστὸ τους;

Εἶναι ἡ ἐλεύθερη δημιουργία ἔπου θὰ χρησιμέψουν ὡς ὕλικά τὰ πλήθη τῶν ἰδιοτήτων, ποῦ ἡ ζωὴ ἐκφράζεται, μόνος τρόπος ἰκανοποίησης τῆς βαθύτερης ζωϊκῆς οὐσίας ποῦ ποθεῖ τὸν ὑψωμὸ;

Ἡ εἶναι ἡ συνέχιση τῆς πορείας τοῦ γονιοῦ μὲ τὴν ἐπιθυμία τῆς καλύτερης μέσα στὸ ἴδιο πλαίσιο;

Ἄν ὁ ἄνθρωπος μποροῦσε νὰ σπάσῃ τοὺς κλοιοὺς ποῦ διάφοροι λόγοι χαλκεύουν καὶ πρῶτα ἀπ' ὅλα, ἡ γαλήνια πορεία τῆς ζωῆς καὶ ἡ ἀποφυγὴ τῶν σπασμωδικῶν πηδημάτων, τότε καὶ μόνον ὁ εὐδιάθετος πέθος τοῦ γονιοῦ θὰ ἐκδηλόνοταν ὡς ἐπιθυμία δημιουργίας νέας πορείας. Σοφὰ ἡ φύση καὶ συνεπῶς ὁ ἄνθρωπος ποιώντας, δὲ δίνει ἐμπιστοσύνη σὲ μιὰ καθαρὰ ἀτομικὴ σύλληψη. Εἶναι δημιουργία ποῦ στέκεται ἔξω ἀπὸ τὰ κανονικὰ πλαίσια τῆς ζωῆς. Ὁ ἄνθρωπος ὡς ἄτομο καὶ μόνον, στέκεται σὲ ταπεινὴ θέση, ἀδύναμος. Βέβαια ὅποιος ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ μάζα ἢ μιὰ ομάδα ἀνθρώπων, βασιζόμενη πάνω στὴν ἀθροιστικὴ τῆς δύναμη, μπορεῖ νὰ ἐπιτελέσῃ κάτι ὄχι μόνον γελασμένος εἶναι, ἀλλὰ καὶ ὀδυνηρὰ—ἐνεκα ἀπ' τις συνέπειες—δλέθριος. Ὁ τρόπος τῆς καλύτερης εἶναι δημιουργία τοῦ ἀτόμου, ὄχι στὴν περιωρισμένη σημασία του, ἀλλὰ τοῦ ἀτόμου ποῦ ἐπλουτίσθη ἀπὸ τὴν ὑπάρχουσα δύναμη στὸν αἰθέρα καὶ ἀποκαταστάθηκε ὡς προσωποποίησίν της. Αὐτὴ ἡ ὑπάρχουσα δύναμη προέρχεται ἀπὸ τὴ σύμπτωση ὄλων τῶν μικροατόμων σὲ μιὰ πεποιθήση ποῦ συνολικῶς παρμένη εἶναι κολοσσαῖα καὶ συνεπῶς κολοσσαῖος σὲ δύναμη καὶ ἐπιβολὴ ὁ ἐκπροσωπευτῆς τῆς ἀνθρώπου.

Τοῦτῃ ἡ περίπτωσις ἀνταποκρίνεται τέλεια στὴν ἐπιθυμία τοῦ γονιοῦ γιὰ τὸν ὑψωμὸ τοῦ βλαστοῦ του, καὶ στὴ βαθύτερη ματιὰ παρουσιάζεται αὐτὴ ἡ ἐπιθυμία

καθαρὰ συντηρητικὴ. Ὅσο γιὰ τὴν περίπτωσις τῆς ἐλεύθερης δημιουργίας ἔπου θὰ χρησιμέψουν ὡς ὕλικά τὰ πλήθη τῶν ἰδιοτήτων ποῦ ἡ ζωὴ ἐκφράζεται, μόνος τρόπος ἰκανοποίησης τῆς βαθύτερης ζωϊκῆς οὐσίας ποῦ ποθεῖ τὸν ὑψωμὸ εἶναι ἡ μόνη δυνατὴ νὰ ἐπιχειρηθῇ ἀπὸ τὸ ἄτομο γιὰτὶ δὲν μένει ἐπιχειρόντας μιὰ μονάδα, ἀλλὰ παρουσιάζεται—ἀφοῦ ἡ ζωὴ τέτοιους ἀποζητᾶ ἐρμηνευτὲς τῆς βαθύτερης ἐπιθυμίας της—ὡς ἡ συνισταμένη τῶν ζωϊκῶν ἰδιοτήτων καὶ ὁ ρυθμιστῆς τους. Ἡ τέτια ἐμφάνισις ἂν καὶ εἶναι ἡ ἐκπροσώπησις τῆς ζωϊκῆς ἐπιθυμίας, φαίνεται πάντα ὡς ἔξω ἀπ' τὰ καθιερωμένα πλαίσια καὶ ἐπαναστατικὴ. Ὅμως εἶναι ἡ ἀληθινώτερα συντηρητικὴ, ὄχι τῆς ὑπάρχουσας στὸν αἰθέρα ἀντίληψης ὑψωμοῦ, ἀλλὰ τῆς βαθύτερης καὶ οὐσιαστικῆς ζωϊκῆς.

Ἀπὸ τις τρεῖς αὐτὲς περιπτώσεις ἐκείνη ποῦ ἐκφράζει τὴν ἐπιθυμία τοῦ γονιοῦ, διατυπωμένη σὲ εὐχὴ καὶ κοινὰ παραδεγμένη ὡς συντηρητικὴ, εἶναι ἡ συνέχιση τῆς χαραγμένης πορείας τοῦ γονιοῦ μὲ τὸν πόθο τῆς καλύτερης μέσα στὸ ἴδιο πλαίσιο.

Ποῖα ἔμως εἶναι αὐτὴ ἡ πορεία στὸν αἰῶνα μας καὶ τὰ ἀποτελέσματά της;

Τὸ νὰ ὀνομάσω τὴν ἀντίληψη ποῦ κατακλύζει στὸν αἰῶνα μας τὸν αἰθέρα τῆς ζωῆς, ἓνα πρωτόγονο πεισματικὸ σταμάτημα στὰ κατώτερα στρώματα τῆς ζωϊκῆς ἐξέλιξης δὲν εἶναι ὑπερβολή. Ἄν ἦταν ὡς ἐκεῖ μόνον θὰ μπορούσαμε ν' ἀνεχθοῦμε τὸ ἄπλωμα ἀπὸ ἔλλειψη μιᾶς ἀνώτερης πορείας. Ἀλλὰ τὸ νὰ μὴν ἀπαντᾶμε οὔτε κἂν τὴν πρωτόγονη ὀρμὴ ποῦ χαρακτηρίζει τις ἀνθηρὲς φύσεις ὑποσχετικές, σὰν βρεθοῦν ὀδηγοί, ἀντάξιόν τους ὑψωμῶν, εἶναι ποῦ μᾶς ἀναγκάζει μὲ λύπη νὰ προβλέψουμε τὸ ἄμοιρο φαινόμενο σερνάμενο στὴ γῆς καὶ πομπικὰ καλούμενο, σύγχρονος πολιτισμένος ἄνθρωπος. Τί νὰ θρηνησῇ κανεὶς περισσότερο τὸν ἄνθρωπον ἢ τὸν πολιτισμὸ; Ὁ κλοιὸς αὐτὸς ποῦ τὸν κρατάει προσκολλημένο στὰ χαμηλὰ στρώματα τῆς ζωϊκῆς ἐξέλιξης πέρνοντας αἰσχροὰ ἢ κάλλιο ἀπὸ ἄγνοια καὶ ψωροῦπερηφάνια τὸν τίτλο πολιτισμὸς θὰ περαστῇ, γοργὰ καὶ πρὶν ἀκόμη νοιώσει τὴ ζωὴ, στὸ λαιμὸ τοῦ νέου βλαστοῦ προορισμένου νὰ δουλεύῃ τὸν ἴδιον ἄχαρον ἀγῶνα γιὰ τὴν καλύτερη τοῦ ἀνθρώπου, ὄντας ὁ ἴδιος μιὰ ἡλίθια μίμησις ἀνθρώπου ποῦ σοῦ θυμίζει καθε στιγμὴ τὴν ἄμεση συγγενειὰ του μὲ λογῆς ζῶα, ἀξιότερα πάντοτε, γιὰτὶ στὸν κύκλο τους κινοῦνται πλήρως καὶ μὲ βεβαιότητα.

Καὶ ἔμως ὁ βαθὺς νόμος τῆς ζωῆς ζητᾶ τὴν προαγωγή καὶ τὴν ἐκδηλώνει μὲ τὴν ἐπιθυμία τοῦ γονιοῦ ποῦ ἀναφέραμε.

Ἡ ἐπιθυμία θὰ ὑπάρχῃ ἀλλὰ κινούμενη μέσα στὰ ὀρισμένα αὐτὰ πλαίσια τοῦ αἰῶνα. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος δὲν θὰ μποροῦσε εὐκόλα νὰ νοιώσῃ τοὺς ἔξω ἀπὸ τὴ χαμηλὴ καὶ ἐλαττωματικὴ του κίνηση, στενὰ ἐγωϊστικὴ (κλείσιμο στὴ συντήρησις καὶ ἰκανοποίησις τῶν γελοίων του ἐπιθυμιῶν καὶ μικροτάσεων) ὑπάρχει ἡ πλατειὰ ἀνύψωση τοῦ ἀνθρώπου στὶς σφαῖρες ἐκείνες ἔπου μεγαλοποιοῦνται ἐνεργέστατα οἱ ἐνέργειές του καὶ πλουτίζονται ἀπὸ μιὰ καθολικὴ πνοή, στιγμὴ

φωτεινής εκπλήρωσις τοῦ καλῶς ἐννοουμένου προορισμοῦ. Ἡ κατάπτωση τοῦ ἀνθρώπου ποῦ παρουσιάζει ὁ αἰῶνας μας γέννημα τοῦ χάους καὶ τῆς ἔλλειψης ἐνὸς ἀνώτερου προσκνατολισμοῦ, ἔχει βαθιῆς ρίζες καὶ τὰ αἷτια εἰπώθησαν ἄλλοῦ. Ὁ μαρασμὸς μιᾶς καθολικῆς ἀντίληψης ἔχει συνέπεια τῆ δημιουργία νέας. Ἡ νέα αὐτῆ ἀντίληψη μετὰ τὸ μαρασμὸ τῆς παλαιᾶς δὲ δημιουργήθη. Ὁ ἄνθρωπος (ὁ εὐρωπαῖος καὶ ἐμεῖς συνεπῶς ποῦ εἴμαστε μίμησὴ του κατὰ δυστυχία) βρῖσκειται σὲ διάμεσην ἐποχῇ. Σ' ἐποχῇ ποῦ τὸ ξέσπασμά του θὰ τὸν ἀναγκάσῃ, ἀνβρεθῆ τὸς ἀνεβάσματος, νὰ ἐπιχειρήσῃ μιὰ ἀνοδο ἀργὰ καὶ κοπιαστικὰ πρὸς ζωογόνες κορυφές.

Ἄν σήμερα ἡ ἐπιθυμία τοῦ ὕψωμοῦ ἀπλώνεται ὡς τὰ σύνορα τῆς χαραγμένης ἀντίληψης καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀποζητᾷ τὴν καλυτέρεψή του ἔχοντας αὐτὴν ὡς ὁδηγόν, βέβαια δὲν εἶναι ἄξιος καταφρόνησης. Ὁ κοινὸς θνητὸς δὲν ἀκούει παρὰ τὴν ἐπιθυμία του. Τὸ ὅτι αὐτὴ μετὰ τὴν πραγματοποιήσῃ τῆς δημιουργήσε ἀντὶ τῆς ἀναμενομένης εὐτυχίας μία καταθλιπτικὴ δυστυχία, πάλι δὲ πρέπει νὰ καταλογισθῆ ὡς λάθος δικό του.

Αὐτὴ εἶναι ἡ θέσις τῆς ἐπιθυμίας τοῦ ὕψωμοῦ στὴ ψυχὴ τοῦ κοινοῦ ἀνθρώπου δεινὰ συντηρητικῇ. Ἡ μεταβατικὴ ὁμῶς ἐποχῇ ποῦ περνᾶμε, ὡς δημιουργὸς πολλῶν κακῶν εὐνοεῖ τὸ ξεπέταμα ἐπαναστατικῶν τάσεων, καὶ τότε ἔχομε τὴν ἐμφάνησι τῆς περιπτώσεως δημιουργίας μιᾶς νέας πορείας.

Τὸ ἄτομο μέσα στὸν ἴδιο κύκλο, ζητᾷ νὰ δύσῃ μιὰ μονομερῆ ἀπόψη, γέννημα τῆς ἀτομικῆς καὶ συνεπῶς στενῆς του ἀντίληψης, ποῦ ἴσως νὰ κυριαρχῆ γιὰ λίγο καιρό, ἀλλὰ ποῦ σβύνει ἀμέσως ὕστερα τελειωτικὰ πλαταίνοντας τὸ χάος. Οἱ ἐπαναστατικὲς κινήσεις πρὸς δημιουργία νέας πορείας, μέσῃ στοὺς ἴδιους κύκλους, πηγαίνουν πάντα χαμένες καὶ εἶναι βλαβερές.

Ἡ πρόθεσις ἀγαθῆ ἀλλὰ ἡ βία ὄχι στερεά.

Δύο εἶναι οἱ βάσεις ποῦ μποροῦν νὰ στηρίξουν μιὰ δημιουργία.

Ἡ καθαρὰ ζωϊκὴ καὶ ἡ καθιερωμένη σύγχρονη. Ἄν οἱ δύο αὐτὲς βάσεις συμπέσουν, τότε θὰ ἔχομε τὴν ἐπιθυμία τοῦ ὕψωμοῦ τέλεια ἁρμονισμένη μετὰ τὴν ἐπιθυμία τῆς βαθιᾶς οὐσίας τῆς ζωῆς.

Ὁ ἄνθρωπος τοῦ αἰῶνα κινούμενος μέσα στὴν ταπεινὴ καὶ χυδαῖα καθιερωμένη ἀντίληψη τῶν καιρῶν καὶ ἐπιθυμώντας τὴ καλυτέρεψή του μετὰ τὴ βοήθεια τῆς στηρίζεται πᾶνω σὲ μιὰ ἀπὸ τις δύο στερεές βάσεις. Ἡ εὐχὴ του καὶ ἐπιθυμία πολλὰς φορὲς πραγματοποιεῖται στὸ πρόσωπο τοῦ βλαστοῦ του, ἀδιάφορον ἂν αὐτὴ ἢ πραγματοποιήσῃ ἀντὶ ὕψωμοῦ θὰ τὸν κυλήσῃ στὴν ἀποκτήνωσι, ἀφοῦ ἐκεῖ ὁδηγεῖ ἢ φορᾷ τῆς καθιερωμένης ἀντίληψης. Καὶ ὁ αἰῶνας μας κορυφωμα τῆς ἀντίληψης ἔχει νὰ δείξῃ στοὺς ἐκπροσωπητὲς τῆς ἀνθρώπους ποῦ εἶναι ἢ συνισταμένη τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τάσεων τῆς ἐποχῆς τὸν : ἄ ν θ ρ ο κ τ ἦ ν ο ς.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Σήμερα κεῖ στὰ μακρινὰ τῆς ξενιτιᾶς τὰ μέρη
Χριστούγεννα ξημέρωσαν καὶ τὸ φτωχὸ μου χέρι
Γιὰ σένα δῶ στὴν ἐρημιὰ ποῦταν ζεστὴ πατρίδα
Κάνει τὲς πειδὲ θεομῆς εὐχὲς μὰ δίχως φῶς κι' ἐλπίδα.
Στὰ γόνατα σκυφτὸς σιμᾷ σι' Ἅγιο τὸ εἰκόμισμά σου,
ἀπλόν' εὐχὲς ἀτέλειωτες με κλάμματα μπροστά σου.
Δὲ σὲ θυμιάζει θυμιατὸ δὲ σοῦβανα καντήλι
Λιβάνι σ' ἔχεις τὲς εὐχὲς ἀπὸ χιλιάδες χεῖλη·
καντήλι μὲν' ἢ πίστη τους π' οὐδέποτε θὰ σβύσῃ,
πειδὲ τίμιο φῶς δὲν εἴμπορεῖ κανεὶς νὰ σοῦ χαρίσῃ.
Τὸ αἷμα ποῦ στάζ' ἀπ' τὴν καρδιὰ θάχῃς πάντα πορφύρα
Τὸ δάκρυ τους με φῶς ἀγνὸ φτιάει κορῶνας γύρα,
Διαμάντιν' ὀλοφώτιστη ποῦναι γιὰ σένα μόνο
Μ' ἀλοῖμονο τάχα μπορεῖς νὰ λησμονῆς τὸν πόνο,
Τὸ ξύδι ποῦ σὲ πότισαν τὴν ἄφραστη πικράδα
Π' ἐγεύθῃς ὅταν ἔφυγες ἀπὸ μάννα Ἑλλάδα!
Δὲ σὲ λησμόνησα ποτὲ κι' αὐτὴν τὴν ὄρα' ἀκόμα
Ποῦ στοῦ Χριστοῦ τὴ γέννησι γελᾷ τὸ κάθε στόμα
Ἐγὼ γιὰ σένα μόν' εὐχὲς σήμερα ξεστομίζω
Γιὰ σένα μόνο σκέπτομαι λυπᾶμαι καὶ δακρύζω.

ΦΘΙΝΟΠΟΡΟ

Τὰ φύλλα στ' ἀποφύλλιμα,
καὶ τώρα στήν αὐλή Σου
ψυχρὲς ἀνάσες τᾶζωσαν
σὲ κάθε της γωνιά.

Κλειῖσε τὸ παραθύρι Σου
καὶ λίγο συλλογίσου:
πῶς βόσκει πάχνη ὁ ἄνεμος
καὶ πίνει μὲ ἀπονιά.

Χλωμὴ εἶσαι, κόρη, σφάλῃσε
καὶ τᾶλλο παραθύρι.
Καὶ τὰ νοσταλγιά.

Τῆς Σάλλας Σου χρυσάνθεμα
στῆς Κίνας τὸ ποτήρι
κάτι θὰ ποῦν στὸ πόνο Σου

Σὰν ἔτσι, ἀδελφικά.

ΔΥΣΙΣ

Ὁ οὐρανὸς χαμήλωσε
στὴ Γῆ μ' ἐσπέρια χρώματα
κι' αὐτὴ, ποδοτρεμάμενη,
τὰ βύζανε μὲ ἀρώματα.

Ὁ ἥλιος τῆς πορφύρας του
σὰν βιαστικὰ πιά ἐδίπλωνε
κι' ἡ Γῆ σὰν ν' ἀνασιέναιζε
σ' αὐτὸ ποῦ τὴν ἐκύκλωνε.

Κ' εἶν' τὸ φιλὶ τὸ στέναγμα.
Τὰ μάτια στὸ ξεψύχημα
κι' ἀκοῦς παντοῦ τὸ ἀλήχημα.

Κι' αὐτὸ ποῦ πέρα ἐσύρθηκε
κι' ἀθόρυβα ἀποσβύνεται,
στὴ Σκέψι παραδίδεται.

ΜΠΑΡΑΚΛΗΣ

Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΕΧΝΗ

(Συνέχεια)

Καὶ φθάνουμε στὸ διίβερδ συμπέρασμα, ὅτι ἡ ἐλάχιστη προσπάθεια τῶν νέων ζωγράφων, ἡ ἐλάχιστη ἐπαναστατικὴ τάση ἑνὸς ἀρχαρίου γλύπτη, εἶναι περισσότερο συζητήσιμες ἀπὸ τὴν ὄριμη ἐργασία μερικῶν συγχρόνων, μὲ πραγματικὸ ταλέντο. Ὅσοι λοιπὸν δὲν αἰσθάνονται τέτοιου εἶδους νεωτερισμὸς ἢ δὲν ὑποβάλλουν τὴν ἰδέα τῆς ἀνάγκης τῶν ἀνανεώσεων περνοῦν σὰν ρουτινιέριδες.

Σὲ χρόνους παρακμῆς, ὅλοι γίνονται ἀναρχικοί. Σὲ ἄλλη ἐποχῇ, ὅταν οἱ λαοὶ ἦταν ἀπλούστεροι, μιὰ τέτοια τάση, ὅπως αὐτὴ τοῦ «Κυβισμού» θὰ περνοῦσε ἀπαρατήρητη ἀπὸ τὸ πολὺ κοινὸ καὶ θὰ γινότανε γνωστὴ μόνο σὲ κείνους, ποῦ τὸ πράγμα θὰ εἶχε ἄμεσο ἐνδιαφέρον, θὰ γινότανε κάποια συζήτηση σὲ μερικὰ ἐργαστήρια καὶ τὸ πολὺ ποῦ θὰ ἔκαναν τὴν ἀνάπτυξη τῆς θεωρίας σὲ κανένα σύγγραμμα. Ἔτσι αὐτὴ ἡ μικρὴ ἐπανάσταση θὰ περνοῦσε χωρὶς θόρυβο, ὅπως οἱ μεγαλύτερες αὐτοῦ τοῦ εἶδους, ἀφίνοντας τὰ ἴχνη της στὴν φυσικὴ ἐξέλιξη τῶν πραγμάτων.

Ἵποστηρίζουν, ὅσοι ἀκολουθοῦν αὐτὴ τὴν κατεύθυνση ὅτι εἶναι παράλογο νὰ ὑποτάσσονται σὲ ἐπιβεβλημένους κανόνας ἐκ τῆς παραδόσεως, τῆς μόδας ἢ τῆς ἐπίσημης τέχνης, ἐνῶ οἱ ἴδιοι στυλόνονται σὲ νόμους, ποῦ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι καθιέρωσαν.

Δὲν ὑπάρχει μεγαλειότερη πλάνη στὴν Τέχνη, ἀπὸ τὴν σχηματισμὸ δμάδων ἀπὸ ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἐκ τῶν προτέρων μὲ ὀρισμένες ἀρχές, δένουν τὰ χέρια τους, ὄχι γιὰ μιὰ ἰδέα, γιὰ μιὰ πεποίθηση, ἀλλὰ γιὰ ἕνα ζήτημα θεωριῶν, ποῦ εἶναι ἐντελῶς ἀντίθετο τῆς ἀπαραίτητης ἀνεξαρτησίας, γιὰ ἕνα δημιουργό.

Κανεὶς σοβαρὸς ποιητὴς δὲν σκέφθηκε νὰ τυπώσῃ τὰ πρόχειρα σχεδιάσματα τοῦ ποιήματος ποῦ ἐτελείωσε.

Οἱ μεγάλοι καλλιτέχναι κάθε ἐποχῆς μᾶς ἄφησαν τὴν τέχνη τους στοὺς Ναοὺς, στὰ παλάτια, στοὺς κήπους καὶ σὲ ὅτι ἄλλο οἱ περασμένοι αἰῶνες μᾶς ἐκληροδότησαν. Ἐνστικτωειδῶς μάλιστα ἦταν ὑποτεταγμένοι στὴν ἀρχιτεκτονικὴ τῆς ἐποχῆς, μὲ τὴν ἐπιθυμία νὰ κάνουν ἕνα εὐχάριστο σύνολο. Θὰ μᾶς παρατηρήσουν ἴσως ὅτι σήμερα ἕνα τέτοιο σύνολο δὲν ὑπάρχει καὶ ὅτι ζοῦμε μὲ τὴν ἀπομίμηση παλαιῶν ρυθμῶν. Αὐτὸ δὲν εἶναι ἀλήθεια. Ἔχουν δημιουργηθῆ νέες ἀνάγκες καὶ κατασκευές ποῦ ἀνταποκρίνονται στὶς ἀνάγκες αὐτές, ἀν καὶ φαινομενικὰ ὀπισθοδρομικές. Οἱ οἰκοδομὲς καθημερινὰ ἀνεβαίνουν καὶ πρὸ ψηλά, τὰ ὀχήματα ἀπὸ ἡμέρα σὲ ἡμέρα τρέχουν ταχύτερα, τὰ πάρκα γίνονται διαρκῶς μεγαλειότερα· κτίζονται ὑπουργεῖα, σιδηροδρομικοὶ σταθμοί, θέατρα κ.λ.π. Φυσικὰ ἕνα ἠλεκτρικὸ τραῖνο καὶ ἕνα λεωφορεῖο αὐτοκίνητο πρέπει νὰ ἔχουν μιὰ διακόσμηση ἀνάλογη μὲ τὴν ταχύτητά τους, ὅπως καὶ μιὰ οἰκοδομὴ μὲ δέκα πατώματα θὰ ἔχει ἐντελῶς διαφορετικὸ τρόπο κοσμήσεως στὴν πρόσψή της, ἀπὸ τὴν τριόροφο μονοκατοικία τῆς περασμένης ἐποχῆς.

Και να πώς αποκαλύπτεται ή μεγάλη ασθένεια από την οποία υποφέρουν αυτοί οι λεγόμενοι Κυβιστάι, και που γύρω της έγινε ένας τεράστιος θόρυβος χάρις στη βοήθεια του τύπου, των καλά διοργανωμένων εκθέσεων, διαλέξεων, ματιφέςτων κ.λ.π. Θεός ξέρει πότε θα θεραπευθούν, αν όχι όλσι, τουλάχιστον όσοι είναι έντελώς άνίκανοι.

Η γραμμές και τὰ χρώματα των κυβιστών έρχονται σε άκρα αντίθεση με την άρμονία, χωρίς τουλάχιστον να είναι αυθόρμητα ή να διαφαίνεται κάποια άφέλεια μέσα σ' αυτά. Αν αναχωρήσουμε από την άρχή πώς ή ζωγραφική έχει κάποιον άλλο σκοπό τέλος πάντων, από ένα σύνολο απογοητευτικής μονοτονίας, τότε κρίνουμε τὸ κυβισμό σαν μιὰ προσπάθεια—δυσκολώτατη αν θέλετε υπό τεχνικήν έποψιν—ή οποία προέρχεται από επιτήδειους άνθρώπους, που είναι όμως άκόμη σκεπασμένη κάτω από τὸν ύάλινο κώδωνα των πειραμάτων. Δεν θέλω να είπω μ' αυτό πώς ο κυβισμός δεν έσκόρπισε νέους σπόρους στον άγρό της τέχνης, γιατί διαφορετικά δε θ' άξιζε τὸ κόπο να κάνει κανείς τόσο λόγο.

Η κυβική θεωρία είναι καμωμένη για τὰ βιβλία και για καλλιτέχνας καλά καταρτισμένους, που μόνο από αυτούς ίσως βγῆ μιὰ αισθητική τέχνη νέα, όταν αναπτυχθῆ τὸ δέντρο και και δόση ώριμους καρπούς.

§

Αυτή είναι ή πρώτη φάση του κυβισμού, ή οποία όπως ήταν επόμενον δεν διατηρήθηκε παρά από μερικούς στερημένους δημιουργικής εξέλιξης. Όσοι είχαν περισσότερο τάλαντο, ξέφυγαν απ' τή στενή έννοια της θεωρίας και διατηρούντες μόνο μερικές άρχές, άρχισαν να ζητούν ένα νέο ρυθμό. Από αυτούς ο Metzinger, ο Marchaud, ο Tóbeen και Lhote άκροθιγώς κάποτε έφάπτονται του κυβισμού προσπαθώντας να εύρουν ένα ρυθμό, ή μάλλον εκείνο που είναι σημαντικότερο, δηλαδή με νέα τεχνική να εκφράσουν τήν ουσιώδη συνολικότητα της εποχής μας με τις σπασμωδικές της κινήσεις και τις νευρικές της εξάψεις.

Χωρίζοντας λοιπόν τὸν σίτον από την ήρα, μπορούμε να μιλήσουμε με περισσότερη συμπάθεια για τὸς τελευταίους, αφού δεν έχουμε τίποτα να έλπίζουμε απ' τὸς πρώτους.

Εδώ νομίζω πώς μπορεί να γίνει λόγος για τὸν Γαλάνη, ο οποίος στις τελευταίες ξυλογραφίες του, φαίνεται, έπηρεασμένος από τήν τεχνοτροπία αυτή, διατηρώντας όμως τήν ατομικότητά του. Η ξυλογραφίες που έκαμε στην Κέρκυρα από τὸ 1916—1918, τυπωμένες οι περισσότερες στο περιοδικό «Κερκυραϊκή Ανθολογία» είναι θαυμάσιο παράδειγμα, του τί μπορεί να δώσει μιὰ λογική εκ-

μετάλλευση της κυβικής θεωρίας, στα χέρια ενός καλλιτέχνη όπως ο Δημ. Γαλάνης.

Επίσης ο Παρθένης στα τελευταία έργα του θίγει κάποτε τὸν κυβισμό, αλλά περνά ξέφραλα.

Με τὸς δύο αυτούς ζωγράφους έχω υπ' όψιν μου να ασχοληθῶ γενικότερα, γι' αυτό τώρα περιορίζομαι να τὸς αναφέρω μόνο.

* *

Τὸ γνώρισμα της εποχής μας είναι ο ατομισμός, ο οποίος όμως για να υπάρξει χρειάζεται έρευνα. Ας υποθέσωμε πώς ένας καλλιτέχνης στην περίοδο της νεότητός του, γεμάτος φωτιά και πίστη, άηδιασμένος απ' τις συνταγές των καλλιτεχνικών σχολών, τρέφεται από τήν άνάγνωση ενός Baudelaire, Pöe, Remy de Gourmont, Ruskin, Wilde, Mallarmé κ.λ.π. σπουδάζοντας στα διάφορα Μουσεία, χωρίς προκατάληψη, τὰ πράγματα που ποτέ δεν κατεδέχτηκαν να κυττάζουν, χωρίς να τὸ θέλει μιὰ μέρα θα τὸν ενδιαφέρει τὸ ίδιο ή γλυπτική των Αιγυπτίων και Ασυρίων όσο ο Σκύπας και ο Φειδίας.

Συγκρίνετε λοιπόν τὸς σπευδιστάς του περασμένου καιρού αίχμαλωτισμένους από μιὰ παράδοση ρουτίνας, παρμένη όχι απ' τὸς πραγματικούς διδασκάλους, άλλ' από κακούς μιμητές των, που δεν παραδέχονται ούτε τὸν Carpeaux, ούτε τὸν Rodin, ούτε τὸν Daumier. Πάρτε τὸς σημερινούς αυτούς νέους, που θα κλειστούν να μελετήσουν προσεκτικά τὰ άφημένα σχέδια με σαντίνα, κάρβουνο, ή με πέννα από τὸν Michelangelo, Dürer, Rembrandt, Leonard da Vinci και τὸν μεγάλων καλλιτεχνών όλων των εποχών, χωρίς δάσκαλο, έχοντας τους δλους, βλέπουν ότι δεν υπάρχει μιὰ θεωρία στην τέχνη, δεν υπάρχουν ζωγραφικοί νόμοι, αλλά ή ψυχική διάθεση του καλλιτέχνη διερμηνεύοντας τή Φύση.

(Συνέχεια)

ΦΩΚΙΩΝ ΡΩΚ

ΒΡΑΔΙΝΗ ΒΑΡΔΙΑ

Μαθήσανε στὸν ἄνεμο ἓνα μπουκέτο γλάροι
Καὶ τὰ νερὰ σπαρθήκανε μ' ἄφρους, φτερὰ καὶ κρῖνα,
Λευκὰ λουλούδια γέμισε τὴ θάλασσα ἢ καρῖνα.
Κι ὅπου βουτᾶνε τὰ κουπιὰ τοῦ γέρον τοῦ βαρκάρη.

* Ἰσκια μὲ φῶτα ἀδελφικὰ πλανιοῦνται στὸν αἰθέρα,
Σβύνει ἢ νυχτιὰ τᾶχνὰ βουναὶ στὴ ζωγραφιὰ μακριὰ μας
Καὶ μεῖς θωρῶντας τὴν ὀκνη γὰ τρεμουλάη παντιέρα
Μὲς στὰ νερὰ λικνίζουμε μιὰν ἤρεμη χαρὰ μας.

* Ἄστρα, παρέα τῆς βίγλας μου, ματάκια εὐλογημένα,
Ποῦ ξαγρυπνᾶτε σιωπηλὰ καὶ χαϊδευτὰ κυττᾶτε,
Κάτι ἄλλα μοῦ θυμίζετε ματάκια ἀγαπημένα
Ποῦ θᾶνε τώρα σφαλιστὰ καὶ κείνη θὰ κοιμᾶται.

Τώρα, τᾶκίνητα νερὰ ποῦ εἰρήνεψαν τὸ βράδυ
Μὲ τᾶστρα ποῦ στὸν ὕπνο τους τίς ὥρες τους φυλᾶνε,
Κάτι ὄνειρα διαβαίνοντας τᾶγγίξιν καὶ στὸ χᾶδι
* Ἀνατριχιάζοντας βαθειά, σιγὰ παραμιλᾶνε.

Νὰ τὼρ' ἀργά, μὲνὰ μικρὸ καὶ στερεὸ καλάθι
Νὰ κατεβαίναμε κρυφὰ στῆς θάλασσας τὰ βᾶθη
Τὸν ἄστρινο νὰ κλέβιμε, τὸν τόσο θησαυρὸ τῆς.
* Ὡ δῶρον ἀνεχτίμητο τὸ δῶρο τὸ δικό τῆς.

Μὰ πότε ἀπ' τὸ κεφάλι μου περνῶντας τῷ φτερῷ τους
Τᾶγερινὰ χαϊδέματα τίς σκέψεις θὰ σκορπίσουν
Οἱ ὥρες, καὶ τινάζοντας τὸ χέρι τᾶλαφρὸ τους
Τοῦ λυτρωμοῦ τοὺς χαρωποὺς τοὺς τόνους θὰ χτυπήσουν.

ΩΡΑ ΘΛΙΒΕΡΗ

Ποῖος νὰ σ' ἀκούη μπορεῖ, μικρὴ ἀδερφοῦλα, ποῦ δὲν ξέρεις,
Πὼς τώρα πειὰ ὅσοι λείπουνε δὲ θὰ μᾶς ξαναρθοῦνε
Καὶ μοναχὰ ποῦ δάκρυα στὰ μάτια θὰ μᾶς φέρεις
Φωνάζοντας, ν' ἀκοῦμε μεῖς, κεινοὺς ποῦ δὲν ἀκοῦνε.

Μάταια, θωρῶντας τους μιᾶς καὶ μὲ τὰ ὀνόματά τους,
Τοὺς κράξεις κἔτσι γελαστὰ κυττᾶς τίς ζωγραφιές τους!
Οὔτε μιλοῦν κι οὔτε φιλοῦν' βουβὰ τὰ στόματά τους,
Στὸ κύτταμά σου ἀτάραχα κυττάζουν οἱ ματιές τους.

Τώρα, ἄλλο πειὰ δὲ μένει ἐμᾶς ἀπὸ τὸ μάταιο πόνο
Κι ὅπως ἢ ἀγάπη ἀνώφελα τοὺς εἶδε νὰ πεθαίνουν
Κι ὅπως τοῦ κάκου ἢ θλίψη μας τρανεύει μὲ τὸ χρόνο,
Νὰ κλαῖμε ἀπόμεινε σὲ μᾶς, σ' αὐτοὺς νὸ μᾶς προσμένουν...

ΝΙΚΟΣ ΛΑΪΔΗΣ

A. MÜSSET

ΟΙ ΣΤΕΡΝΟΙ ΜΟΥ ΣΤΙΧΟΙ

(Γραφήκανε λίγες μέρες πρὶν πεθάνει)

Μήνες καὶ μήνες τώρα παντοῦ βαρῶν σημαίνει
' Ἡ ὥρα τοῦ Θ' ἰνάτου στὰ δόλια μου τ' αὐτιά,
στοὺς μαύρους τούτους μήνες τῆς θλίψης, τῆς ἀγρύπνιας,
τὴν νοιώθω τὴν ἀκούω στὴν κᾶθε μου μεριά.

Τί κι' ἂν τὸν πολεμῶ μὲ δύναμι τὸν πόνο
πάντα βαθιὰ στὰ σπλάχνα ὀλόκορμος ξυπνᾶ,
κι' ἄμα τὸ βῆμα βάζω, στὸ μαῦρο χῶμα ἴπανω,
νοιώθω πῶς ἢ καρδιά μου ἄξαφνα σταματᾶ.

Σώνεται λίγο-λίγο ἢ δύναμι νὰ ζήσω
Κι' ὡς τὴν στερνή τὴν ὥρα παλαίβει μου ἢ καρδιά,
σὰν κειὸ τὸν καβαλάρη τὸν κατακουρασμένο,
τὸ θάρρος μου σβυσμένο, λυώνει σιγὰ-σιγὰ...

(Μετάφραση)

ΠΗΓΗ ΑΝΑΜΝΗΣΕΩΣ

Μιά κοπελλοῦδα καθισμένη στην ὄχθη ἐνὸς ποταμοῦ,
ἤρεμα τὰ νερά του κυττάζει στοῦ δειλινοῦ τίς ὥρες,
ὅταν πέρα πρὸς τὰ σκοτεινιασμένα βύθη του,
οἱ μαῦρες καθρεφτίζονται σκιές τῶν δασῶν.

Τὸ βλέμμα της ἀφωσιωμένο, στὸ νερὸ πιστὰ καρφώνει
κι' ἔχει τὴν ὄψη πένθιμη, σὰν κάτι νὰ στοχάζεται περασμένο,
... μπροστὰ της γοργό, χαρούμενο, κυλάει τὸ θέμα,
ἀνάμεσα στοῦ ποταμοῦ τίς πυκνόφυτες ἡσυχες ὄχθες.

ὦ! περασμένοι χρυσοὶ χρόνοι! Ἦταν μικρὸ κοριτσάκι τότε
ὅταν στὴν ἴδιαν ἄκρη τῆς ὄχθης καθισμένη,
στὰ γαλανὰ βύθη τοῦ ποταμοῦ ἢ μορφή κάποιου νέου
τῆς γλυκοχαμογελοῦσε...

Καὶ τώρα! γυναῖκα πιά! στὸ ποτάμι τὸ παλῆδ γυρίζει,
καὶ καθισμένη ἐκεῖ, ὄνειρεύεται τοὺς ὠραίους παλῆδους καιροῦς
ποῦ ἀλοίμονο! ποτὲ πιά! ποτέ! δὲν θὰ ξανάρθουν,
γιὰ νὰ τῆς φέρουν, σὰν τότε, προσφιλῆ δράματα.

Στὴν ἄκρη ἐκεῖ τοῦ ποταμοῦ μονάχη τώρα
κάθεται· κι' ἀπ' τὰ μάτια της στάζει κρυφὸ ἓνα δάκρυ...
... ἡσυχὰ τὸ νερὸ κυλάει καὶ κάτι ψιθυρίζει,
μέσ' ἀπ' τὸ νυχτερινὸ ἀεράκι ποῦ τὸ γλυκοχαϊδεύει.

Ψηλὰ ἢ Σελήνη ἀγρυπνῆ τῶχρὸ φῶς της σκορπίζει,
.. καὶ γύρω της παράξενα μιὰ λάμψη τὴν περιζώνει,
μὰ ἢ κόρη ἀκόμα ἐκεῖ στὸ νερὸ σκυμένη,
στοχάζεται πῶς διακρίνει τὸ παλῆδ της ὄραμα...

(Μετάφραση)

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ ΜΙΑΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΣ
ΤΩΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΩΝ," ΤΟΥ ΓΚΡΙΛΛΠΑΡΤΣΕΡ

Ἕνας Ἕλληναὶσθάνεται πάντα ἐκπληξῆ ὅταν βλέπῃ Εὐρωπαίου ποιητῆς
νὰ ἐγγίζουσι θέματα τῆς ἀρχαίας τραγωδίας. Καὶ ὅχι μόνον ἐκπληξῆ, μὰ καὶ πε-
ρισσὴ δυσφορία καὶ κάπου-κάπου κι' ὀργή. Ὀργὴ γιὰ τὸ ἀνόσιο τόλμημα, τὸ πιὸ
ἀνόσιο ποῦ μπορεῖ νὰ τολμήσῃ ἓνας σημερινὸς Εὐρωπαῖος ποιητῆς, ἓνας βάρ-
βαρος. Εἴτε παροικεῖ τὸν Σηκουάνα, εἴτε τὸν Δούναβη, Ρακίνας κι' ἂν λέγεται
καὶ θέλει νὰ νομίζεται Λατίνος, ἢ Γκριλλπάρτσερ, Γερμανὸς ὡς μὲ τὰ κόκκαλα,
καὶ φαντάζεται πῶς εἶναι στὸ χέρι του νὰ ἐλληνίσῃ. Ὁ σύγχρονος Εὐρωπαῖος
ποιητῆς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ αἰσθανθεῖ καὶ ν' ἀποδώσῃ τὴν Ἑλλάδα, παρὰ μόνον
ἱστορικὰ. Ἡ μίμησις τῆς ἀρχαίας τραγωδίας γέννησε τὴ συμβατικώτερη
τέχνη: τὴ νεώτερη ἑλληνικῆς ὑποθέσεως τραγωδία. Δὲν ὑπῆρξε οὔτε θὰ ὑπάρξει
ποτὲ μορφή τέχνης περισσότερον ψευδῆς.

Ὁ Ρακίνας ἐμφυσᾷ εἰς ἓνα πᾶστον ἑλληνητικὸν περιβάλλον, στὴν ἀτμόσφαιρα
τῆς τραγωδίας του, τὸ πνεῦμα τοῦ 17ου γαλλικοῦ αἰῶνος, πνεῦμα αὐστηρῶς μο-
ναρχικό, αὐλικό, καθολικό, καὶ καλλιτεχνικῶς λατινίζον. Ἀπ' τὸ τεχνικὸν αὐτὸ
μίγμα ἦτο ἐπόμενον νὰ παραχθεῖ ὅ,τι παρήχθη: μιὰ τέχνη ἀφορήτως πλαστή,
τὸ ἴδιον αὐτὸ πνεῦμα τοῦ 17ου αἰῶνος, ὅπου δὲν ὑπέστη στρέβλωσιν, ἀλλ' ὀργανι-
κᾶς καλλιτεχνικῶς προσαμογάς, ἐγέννησε ἔργα, φυσιολογικά, καλλιτεχνικῶς ἄρ-
τια, ἂν ὅχι πάντοτε ὠραῖα.

Ὁ Ρακίνας ὑπετάχθη εἰς μίαν παράδοσιν· ἀλλὰ πρέπει τάχα ἓνας δημιουρ-
γὸς νὰ παραδέχεται τὴν ἀνάγκη μιᾶς τέτοιας ὑποταγῆς; Ἡ γαλλικὴ δραματικὴ
ποίησις ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 16ου αἰῶνος εἶχε ἀρχίσει ν' ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν
χριστιανικὴν καλλιτεχνικὴν παράδοσιν, τὴν καὶ μόνην γόνιμην, καὶ νὰ στρέφεται πρὸς
τὰ ἑλληνολατινικὰ πρότυπα. Εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ ἀναδρομικοῦ αὐτοῦ ρεύμα-
τος, εἶχον κυρίως συνιελέσει αἱ δύο κορυφαῖοι γάλλοι λυρικοὶ τοῦ 16ου αἰῶνος:
ὁ Malherbe καὶ ὁ Ronsard. Ἐπὶ Ρακίνα τὸ ρεῦμα αὐτὸ εἶχε τόσον ὀγκωθεῖ,
ὥστε μόνον εἰς τὴν εὐτελεῆ κωμῶδιαν ἐπετρέπετο τὸ σύγχρονον. Ὅλες οἱ κωμωδίαι
τοῦ Ρακίνα καὶ τοῦ Κορνηλίου εἶναι ἐμπνευσμέναι ἀπ' τὴν παρατήρησιν τῆς συγ-
χρονης τῶν ζωῆς. Τὸ ἴδιον καὶ τοῦ Μολιέρου, ποῦ εἶναι ὅμως κατὰ πολὺ ἀνώτε-
ρές τῶν, διότι ἐκεῖνοι μὲν ἦσαν δραματικοί, ἐνῶ ὁ Μολιέρου κωμικός ποιητῆς.

Καὶ ὁ Ρακίνας ἀκολουθεῖ μίαν παράδοσιν καὶ ὁ Μολιέρου. Ἀλλ' ἐνῶ ὁ Ρακί-
νας δημιουργεῖ ἔργα σημαντικὰ βέβαια πάντα, ὅμως ὡς «αἰσθητικὰ σύνολα» σχε-
δὸν ἀνυπόστατα, ὁ Μολιέρου πλάθει τὰ πέντε ἕξ ὠραιότερα ἔργα τῆς γαλλικῆς
σκηνῆς. Τάχα δὲν μπορούσε ν' ἀντλήσει θέματα ἀπ' τὴ γύρω του πραγματικό-
τητα καὶ ὁ Ρακίνας; Τάχα δὲν ἠσθάνετο ὅτι μόνον τὸ σύγχρονον, εἶναι γόνιμο;
Ἦ μήπως ὅλη τάση τῆς ἐποχῆς του ἦτον τόσο ἀσύγχρονον καλλιτεχνικῶς, ὥστε
ἦταν ἀδύνατον, καὶ σ' ἓνα ποιητῆ τῆς περιωπῆς του ἀκόμη, νὰ τὴν ὑπερικήσῃ;

Πομπώδεις και μεγαλοπρεπείς και ρητόρες είναι οι ήρωές των. Τέτοιο ήταν το πνεύμα του, τέτοιο και το πνεύμα της εποχής του, δηλαδή των ευγενών που γι' αυτούς και μόνον έγραψε, ο αυλικός ποιητής, γιατί αυτός και μόνον γι' αυτήν υπήρχεν.

Πομπώδεις όμως και μεγαλοπρεπείς και ρητόρες ποιοι άλλοι κλασσικοί ήρωες μπορούσαν να είναι περισσότερο απ' τους Έλληνας;

* *

Οι Γερμανοί, αν και λιγώτερο όπως υποστηρίζεται, κατάλληλοι, απ' τους Γάλλους, να έννοήσουν τους Έλληνας, κατώρθωσαν ως τόσο καλλιτεχνικώτερα, να τους μιμηθούν. Η «Ίφιγένεια» του Goethe από της απόψεως αυτής θα παραμείνει υποδειγματική. Δεν μπορεί βέβαια να λεχθεί το ίδιο και για τις τραγωδίες του Βιεννέζου Γκριλλπάρτσερ.

Αν και κατά πολύ ανώτερες από τις ρακινικές, δεν μπορούν ως τόσο οι τραγωδίες αυτές να παραβληθούν με το Γκαϊτικόν άριστούργημα.

Το σπουδαιότερο ελληνικής υποθέσεως έργο του Γκριλλπάρτσερ, είναι η τριλογία του ή στρεφόμενη περί την Αργοναυτικήν έκστρατεία. Το πρώτο μέρος της τριλογίας αυτής, οι «Αργοναυται» που αρχίζει με τον φόνο του Φρίξου, και τελειώνει με την άπαγωγή της Μηδείας, παρ' όλη τη σκηνική τέχνη του συγγραφέως και την ψυχογραφική μάεστρία του, δεν κατορθώνει να ένθουσιάσει τον άκροατή. Τον άφείνει ψυχρό.

Η «Ίφιγένεια» του Goethe ξεχειλίζει από ποίηση χωρίς να χάνει τίποτε απ' την ελληνική ήρωική της άληθοφάνεια, συγκινεί βαθύτατα τις νεώτερές μας ψυχές. Πλαστή είναι κι' εκείνη όπως κι' η ήρωίδα του Γκριλλπάρτσερ. Κι' εκεί όταν προσέξεις θα ιδείς ένα-ένα όλα τα ελληνικά στοιχεία που μ' αυτά την έπλασε ο ποιητής. Όμως ενώ στο έργο του μεγάλου Γερμανού τα στοιχεία αυτά αποτελούν ένα «σύνολο οργανικό» στο Βιεννέζου την τραγωδία μένουν ξεκάρφωτα, φαίνονται πως είναι συγκολλημένα. Ο ποιητής Goethe έξηφάνισε τον ιστορικό, δεν συνέβη όμως το ίδιο και με τον Γκριλλπάρτσερ.

Ο Θόας στην «Ίφιγένεια» μας δίνει την αίσθηση ένός πραγματικού βάρβαρου βασιλιά, ενώ ο Αίήτης του Γκριλλπάρτσερ μιλεί όπως περίπου θα έπρεπε να μιλεί ένας βάρβαρος βασιληάς. Ο πρώτος έπλασε άνθρωπο, ο άλλος έπεχείρησε να συνηθείσει, με ό,τι έγνώριζε απ' τους Έλληνας συγγραφείς, απ' την ελληνική ζωή, κι' απ' την ελληνική τραγωδία, έναν βάρβαρο δεισιδαίμονα ήγεμόνα. Το ίδιο έχει να παρατηρήσει κανείς και για τ' άλλα πρόσωπα των δύο τραγωδιών. Η Μηδεία του Γκριλλπάρτσερ διαρκώς έχει στα χείλη της τη λέξη «θέλω» ή συχνή χρησης της λέξεως αυτής, απ' την ήρωίδα του μας κάνει την έντύπωση πως η ήρωίδα αυτή είναι γυναίκα με θέληση! Ο Φρίξος και ο Ίάσων μόλις τη δούν, θαμπωμένοι απ' την όμορφιά της,

άντι να της πούν λόγια άπλά ειλικρινούς θαυμασμού, όπως θα τέριαζε, σε πολιτισμένα άρχοντόπαιδα της Ελλάδος, της κάνουν «κομπλιμέντα» και σε στιγμές, ο Ίάσων ιδίως, τελείως ακατάλληλες. Πόσο διαφορετικά κινούνται, αισθάνονται, μιλούν, οι ήρωες της γκαϊτικής τραγωδίας! Καμμία προσπάθεια άληθοφανούς έκφράσεως των πραγμάτων, αλλά και καμμία συμβατικότης! Η Ίφιγένεια είναι ή σεμνή έρίσσα κι' ή ξενιτεμένη βασιλοπούλα που δεν ταιριάζει να δείχνει τον πόνο της για τον ξενιτεμό της, γιατί είναι βασιλοπούλα και γιατί δεν πρέπει να πικράνει τον Θόα. Μόνον όταν πεισθεί ότι ο Όρέστης είναι άδελφός της άνοίγει την καρδιά της, και πάλιν όμως, πόσο λιτά, πόσο συγκρατημένα, πόσο, γνήσια ελληνικά.

Τάχα ή δημιουργία μιας Ίφιγένειας να ήταν εύκολότερη απ' την δημιουργία μιας Μηδείας; Δεν το πιστεύω. Η Μηδεία είναι ένας τύπος γυναικείος καθωρισμένος, ένας τύπος που ή καλλιτεχνική του έκφραση έχει όριστικά διαγραφεί απ' το Φύριπίδη, ενώ μία βασιλοπούλα μακριά απ' τους δικούς της, μία Ίφιγένεια έν Γαύροις, όσο γνωστή κι' αν είναι, δεν παρουσίαζε όμως και όριστικές «καθωρισμένες» γραμμές της πρώτης.

Οι μέτριοι ποιηται δεν πρέπει να έγγίζουν τα άρχατα θέματα. Δεν μπορούν ούτε να τα αισθανθούν, ούτε να τ' αποδώσουν. Τα παραμορφώνουν. Ο Σαίκσπηρ κατώρθωσε να συνθέσει μια Κλεοπάτρα, ζωντανότερη απ' όλες τις Κλεοπάτρες των ιστορικών. Ίσως στις λεπτομέρειες να ύστερεί. Στις κύριες όμως γραμμές ή Σαίκσπηρική ήρωίδα, ως «άνθρωπίνη» ως «ήρωική όλότης», είναι απείρως ζωντανότερη απ' όλες τις «ιστορικές» Κλεοπάτρες. Άλλ' ο Σαίκσπηρ ήταν ένας μεγάλος έμφυχωτής που δεν τον πολυσκότιζε αν σύγχρονο ήτον το θέμα του ή ασύγχρονο. Δεν μπορεί όμως να λεχθεί το ίδιο ούτε για τον Γκριλλπάρτσερ, ούτε και για τον Ρακίνα.

ΚΛΕΩΝ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

ΜΙΑ ΑΝΑΜΝΗΣΗ

Δέν ξέρω πῶς ἤμουν αὐτὴ τὴ μέρα!
 Δέν θυμᾶμαι· εἶχα ἓνα ἄρρωστο κέφι!...
 μὰ, οὔτε θυμᾶμαι... οὔτε ποῦ πήγαινα!...
 Ἦταν μιὰ παράξενη ἡμέρα. Ἐνα φῶς ὄχρῳ
 σκόρπιζε τριγύρω μιὰν ἀλόκοτη φρίκη...

Τὸ μόνο ποῦ θυμᾶμαι εἶναι πῶς αὐτὴ ἡ φρίκη
 τόσο πλατειὰ κι' ἀπέραντη, γύρω στὴ κοιλάδα
 ποῦ περνοῦσα, ἐμεγάλωνε τὴν ἀρώστεια μου
 κι' ἦταν ὅμοια ἄρρωστη μ' ἐμένα ὅλη,
 ἡ ὄχρη καὶ μουγγὴ ἀτμοσφαῖρα...

Τὸ μόνο ποῦ θυμᾶμαι εἶναι πῶς στὴν
 ἀπέραντη τριγύρω μου σιγὴ μόνο... μὰ
 μόνο! ἓνας παλμὸς ἀνθρώπινης καρδιάς
 ἀσθενικός, ἀδύνατος, ἀρωστιασμένος ἀκουγότανε.

ᾠ! ἀλήθεια! τίποτα, μὰ τίποτα... ἔξω ἀπὸ
 ἐκεῖνο τὸν παλμὸ δὲν ἀκουγότανε ἄλλο...
 Τίποτα! σ' ὅλη αὐτὴ τὴ νεκρικὴ σιγὴ
 ἓνας μόνο ὑπῆρχε... μὰ μόνο ζωὴ, μιὰ ἀναπνοή,
 καὶ γύρω, τριγύρω, βασίλευε τό... ἄπειρο...

(Ἀπὸ τὰ: poema paradisiaco)

ΕΤΣΙ ΜΙΛΟΥΣΕ ΤΟ ΦΩΣ...

(Ἀπόσπασμα)

Τὸ Φῶς, αὐτὸς ὁ σεβάσμιος ἀθάνατος Γέρος, μὲ προσκαλεῖ σήμερα
 ἰο.τ. του.

Σήμερα τὸ πρωτὶ, ποῦ ὄλα λούζονται σὲ μιὰ σμαρναγδένια ἀνατολή, πη-
 γαίνω κοντά-του στὴ πηγὴ ποῦ μένει... Ἐκεῖ, ἀφοῦ μοῦ νίψει τὰ χέρια
 μου στὴ πηγὴ του, ἀρχίζει νὰ μὲ διδάσκει:

Τὰ χέρια μου, τὸ κεφάλι μου νίθεται ὡς τὰ μαλλιά.
 Στάζω ἀπὸ δροσιὰ ὄλος... Κι' ἂν ἐκλαψα χθὲς βράδυ
 δὲν τὸ θυμᾶμαι, δὲν τὸ ξέρω πιά.

Ὁ Γέρω - Φῶς μὲ τὰ γλυκὰ ἀσκητικὰ τίγρινα μάτια μοῦ μιλάει ἀχι-
 νοβολῶντας ἀπὸ τὴν πρωϊνὴ διαύγεια.

Ἀπὸ τὰ χεῖλη του ἀκούω νὰ βγαίνει ἀπαλὰ τὸ τραγοῦδι τῶν ματιῶν
 του ποῦ χαρίζουνε σ' ὅλους μας τὸ φῶς.

✕

1.— Ἡ μαγεία τῆς νεότητος εἶναι ἡ μεγαλύτερη τέχνη τῆς ζωῆς.
 Τὴ ζωὴ τὴ γνωρίζουμε μέσα ἀπὸ τὴ δύναμη τῶν νέων, ὅπως τὸν και-
 νούργιο χρόνο ἀπὸ τὴν ἀνοιξίη του.

Κάθε Ἀπρίλη ἡ φύση εἶναι πιὸ πλούσια καὶ πιὸ ὡραία, οἱ ἐλπίδες στὸ
 κάθε της χαμόγελο ξαναγιάνουν. Εἶναι ὁ μῆνας ποῦ θὰ μᾶς χαρίσῃ τοὺς
 καρπούς της, τὰ λουλούδια της.

✕

2.— Τὰ γεράματα εἶναι τόσο πιὸ φριχτά, ὅσο γιὰτὶ ἀποτελοῦνε τὸ τέρμα
 τῆς ζωῆς.

Καμιά πιά ἐλπίδα γιὰ τὴν ἀνοιξή· τρέμουν, φρίττουν στὸν ἐρχομὸ τοῦ Ἀπρίλη.

Εἶναι κρύα, παγερά στὸν κορμὸ ὅσο καὶ στὶς ρίζες τους.

3.—(*Ω! ὅταν σκεφθῆ κανέννας τοὺς ἀρχαίους νεκρούς). Ζήσανε καὶ μα-
ραθῆσανε.

Ἡ ἀρχαία ζωὴ εἶναι ὠραία! ἀρκεῖ νὰ μπορέσουμε νὰ ζήσουμε μὲ τὴ
φαντασία.

Ἡ φαντασία στολίζει τὸν ἑαυτὸ μας.

Μιά σταγόνα νερὸ βρέθηκε μέσα σ' ἓνα κύπελλο στὴν Πομπηία. Ἐνα
κομμάτι ξεροῦ ψωμοῦ στὸ κρεβάτι μιᾶς μούμιαις στὰς Θήβας.

*Ω! θὰ εἶχαν πιεῖ ἀπ' αὐτὸ τὸ νερό! . . . Θὰ εἶχαν φάει ἀπ' αὐτὸ τὸ
ψωμί.—Θὰ εἶχαν ζήσει.—Θὰ εἶχαν χαμογελάσει . . .

4.—Τὰ χρόνια αὐτὰ ποῦ ζοῦμε πέρνουνε τὴν ὠμορφιά τους ἀπὸ μᾶς
τοὺς ἴδιους.

Ὅσο κι' ἂν θέλω μὲ δίκαια λόγια νὰ οἰκτείρω τὴν ἐποχὴ μας, τόσο τὴν
ἀνυψώνω. Τῆς χαρίζω πάντα τὴν ὠμορφιά ποῦ βρίσκεται μέσα στὸν ἴδιο
μου ἑαυτό.

Μὰ κι' οἱ παλαιοὶ χρόνοι πάλι σὲ μᾶς ὀφείλουνε τὴν ὠμορφιά τους, μὲ τὴ
διαφορὰ πῶς ἐνῶ γι' αὐτοὺς χρειάζεται: **μίμηση**, γιὰ τοὺς ἄλλους ἀρκεῖ ἢ
ἐπινόηση.

(*Ἀπὸ τὸ γαλλικὸ)

OSCAR WILDE

ΧΑΜΕΝΕΣ ΗΜΕΡΕΣ

Ξανθό, εὐκίνητο, ὠραῖο παιδάκι, ποῦ δὲν ἐπλάσθηκες γιὰ λύπη σ'
αὐτὸν τὸν κόσμο,

Ξανθὸ παιδάκι μὲ τὰ χρυσὰ μαλλιά ποῦ κυματίζουνε πλούσια γύρω
ἀπ' τ' αὐτιά σου, μὲ τὰ γεμάτα πόθο, ὑγρά — σὰ δακρυσμένα —
μάτια σου ὅμοια μὲ τὰ πιὸ γαλανὰ νερὰ ποῦ διαφαίνονται μέσα ἀπὸ
τὶς ὀμιχλερὲς βροχὲς,

Ξανθὸ παιδάκι, ποῦ στὰ ὠχρὰ μάγουλά σου κανένα φιλι δὲν ἄφη-
σε τὰ ἴχνη του ἀκόμα, καὶ στὰ πορφυρὰ λάχνα χεῖλη σου κρύβεις φοβι-
σμένη τὴν ἡδονὴ τοῦ ἔρωτα,

Ξανθὸ παιδάκι, μὲ τὸ λευκὸ λαιμὸ, πιὸ λευκὸ κι' ἀπὸ τὰ στήθη πε-
ριστεριοῦ—*Ω! παιδί ξανθό!—*Ω! ἂν ὄλ' αὐτὰ δὲν ἦσαν μάταια,.....

Πίσω σου, ἀγροὶ ἀπὸ σιτᾶρι,

Πίσω σου.....οἱ θεριστάδες στὴ γραμμὴ ἐχτελοῦνε κουρασμένοι τὴ
κοπιαστικὴ δουλιὰ τους, σκυφτοὶ, χωρὶς κανένα ἦχο γέλιου, χωρὶς καμ-
μιὰ δροσιὰ εὐθυμίας.

.... Καὶ σὺ ἀδιάφορὸ στὶς ὀργανιστικὲς στερνὲς λάμπεις τοῦ δειλινοῦ,
ὄνειρεύεσαι ξανθὸ παιδάκι ὄνειρεύεσαι ἀκόμα.

Ὅνειρεύεσαι . . . χωρὶς νὰ ξέρης πῶς ἡ νύχτα σιμώνει . . . καὶ πῶς
κανεῖς δὲν μαζεύει τὴ νύχτα τοὺς καρπούς.

(Μετάφραση)

MARGINALIA

(Σκέψεις)

Δέν είναι παράλογο νά υποθέσουμε πῶς στήν μέλλουσα ὑπαρξή μας θά θεωροῦμε τήν τωρινή ζωή σάν ἓνα ὄνειρο.

* *

Ὅχι μόνο μοῦ φαίνεται παράδοξο τὸ ν' ἀποδώσῃ κανεὶς κάποιον πρό-
στιχο χαρακτηρισμὸ σὲ μιὰ μεγαλοφυΐα ἀλλὰ ὑποστηρίζω ἀκόμα πῶς μιὰ
ἐξαιρετικὴ μεγαλοφυΐα συγκεντρώνει τήν πιὸ εὐγενῆ ὅσο καὶ τήν ὑψηλότερη
ἠθικὴ.

* *

Ὅσοι ἔχουν ἐπάγγελμα τῆ δημοσιογραφία, μοῦ φαίνεται νά μοιάζουν σάν
ἐκείνους τοὺς Θεοὺς τοῦ Walhalla, ποῦ ἐκκομματιάζονταν κάθε ἡμέρα καὶ τὸ
πρωὶ ξυπνοῦσαν πάλι γεμάτοι ἀπὸ σφρίγος ὑγείας.

* *

Ὅλοι πιὰ ξέρουμε πῶς γενικῶς οἱ καλλιτέχναι ἔχουν χαρακτῆρα ὀξύθυμο,
χωρὶς ὅμως νά γνωρίζουνε καὶ τὴ δικαιολογία.

Τὸ κυριότερο γνώρισμα ἑνὸς καλλιτέχνη εἶναι μιὰ ἰδιαίτερη ἐκλεπτυσ-
μένη αἴσθησις τοῦ ωραίου, ποῦ εἶναι ἴσως καὶ ἡ πιὸ ἀγαπητὴ πηγὴ γιὰ τὶς
ἐκστατικὲς του ἀπολαύσεις. Τὸ ἀποτέλεσμα αὐτὸ ἐξ ἴσου ἐπιφέρει καὶ τὴν ἀν-
τίθετη αἴσθησις τοῦ, ἀσχήμου, τοῦ δυσαναλόγου. Γι' αὐτὸ βλέπουμε νά ἐξορ-
γίζωνται σύσσωμοι οἱ καλλιτέχναι ὅταν συμβῇ ν' ἀδικηθῇ κάποιος ποιητῆς
(ποῦ ἀξία θέβαια φέρνει τὸν τίτλο αὐτὸ). Ἡ ὀργὴ αὐτὴ (καῖτοι γίνεται ἀπὸ
μιὰ συνειθισμένη ἀφετηρία) δέν μπορεῖ νά ἐννοηθῇ ἀπὸ τὸ πολὺ κοινό.

Οἱ ποιηταί, εἶναι ἀληθινὸ, ποτὲ δέν βρίσκουν ἀδικο ἐκεῖ ποῦ δέν ὑπάρχει,
μὰ βρίσκουν, καὶ πολὺ συχνὰ μάλιστα, ἀδικο ἐκεῖ ποῦ οἱ πεζοὶ ἀντιλήψεις
δέν διακρίνουν τίποτε.

Ὅλα αὐτὰ μᾶς δείχνουν πῶς ἡ εὐκόλη ὀργὴ στήν ἰδιοσυγραζία τῶν

« Καλλιτεχνῶν » δέν εἶναι συναίσθημα ὅμοιο μὲ τὴν κοινὴ ὀργὴ τοῦ λαοῦ.
Ἡ ὀργὴ τοῦ ποιητοῦ ἔχει τὴν ἀφετηρία της ἀπὸ τὴν ἐξαιρετικὴ καὶ ἔμφυτη
διορατικότητα τοῦ ωραίου καὶ τοῦ ἀσχήμου, κι' αὐτὸ προέρχεται ἀπὸ τὸ
παράλληλο χάρισμά τους στὸ νά διακρίνουν καθαρὰ κάθε δυναναλογία, μ' ἓνα
λόγο, στὸ νά ἔχουν μέσα του πλήρες τὸ συναίσθημα ποῦ ὀνόμαζαν οἱ Ἀρ-
χαῖοι « Τὸ Καλὸν ». Ὑστερα ἀπ' αὐτὰ μοῦ φαίνεται φανερὸ πῶς δέν μπορεῖ
νά εἶναι κανεὶς ποιητῆς χωρὶς νά εἶναι εὐερέθιστος.

* *

Ἐνα ἀπὸ τὰ σταθερώτερα ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι τὸ
πῶς: τὰ σφάλματα κατὰ τῆς φιλανθρωπίας εἶναι τὰ μόνα ποῦ ὑποχρεώνεται
ἀσυνειδήτως νά ὁμολογήσῃ ὁ ἐτοιμοθάνατος.

* *

Ἡ μεγαλοφυΐα, εἶναι ὁ στενότερος συγγενὴς τῆς τρέλλας.

* *

« Οἱ Ἄγγελοι » λέγει ἡ κ. Dufevent, μιὰ γυναίκα ποῦ ἐσκόρπιζε γύ-
ρω της ἓνα πλήθος θαυμασμῶν, « οἱ ἄγγελοι δέν εἶναι ἀγνότεροι ἀπὸ τὴν
καρδιά ἑνὸς νέου ποῦ ἀγαπᾷ μὲ εἰλικρίνεια ».

Ἡ ὑπερβολὴ αὐτὴ ὅσο καὶ ἂν φαίνεται ὑπερφυσικὴ, δέν ἀπομακρύνεται
ὅμως καὶ πολὺ ἀπὸ τὴν ἀλήθεια. Θὰ ἦταν μάλιστα καὶ ὀλόκληρος μιὰ:
ἀλήθεια, ἂν ἐννοοῦσε τὸν ἔρωτα αὐτὸν στήν καρδιά ἑνὸς νέου ποιητῆ,

Ὁ νεανικὸς ἔρωσ ἑνὸς ποιητῆ εἶναι, χωρὶς ἀντιλογία, ἓνα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ
ἀνθρώπινα συναισθήματα ποῦ πραγματοποιοῦνε τὰ ωραιότερα ὄνειρα οὐρα-
νίων ἡδονῶν.

(Μετάφραση)

ΜΟΝΑΧΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

Μετάφραση: ΑΓΗ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ

(Συνέχεια)

Κα ΦΟΚΕΡΑΤ. 'Οφείλουμε πάντοτε...

Κα ΛΕΜΑΝ. Ναι, ναι, τούπα κι' αυτό... Μπορείς να πᾶς όπου θές... στους 'Ινδούς, έτσι τούπα... 'Αντε!... 'Όταν είναι κανένας τίμιος, είπα, και λίγο οικονόμος, είπα, μπορεί πάντα του να ξεφεύγει. Και γι' αυτό, για νάμαι τίμια, κυρία Φόκερατ, είμαι τίμια... Μπορεί κανείς νὰ τάφιση ἄλλα σὲ μένα, ἄς εἶναι! Δὲ θάγγιξω τίποτα, διόλου...

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. Εἴχατε νὰ μιλήσετε στὸν κύριο Μπράουν, κυρὰ Λέμαν;

Κα ΛΕΜΑΝ. Αὐτὸ ἴσια-ἴσια! Κόντευα νὰ τὸ ξεχάσω, δλότεια. Δὲν τὸ σκεπτόμουνα πειά... Κάποια δεσποινίδα ποῦθελε νὰν τὸν δῆ. ('Η Δίς Μάρ περνάει τὸ κεφάλι της ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ θαλάμου, ἀλλὰ τραβιέται ἀμέσως.—'Ο Γιοχάννες τὴν εἶδε).

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. Σᾶς παρακαλῶ... περᾶστε λοιπὸν!... (Στὶς δύο γυναῖκες ποῦ δὲν εἶδαν τίποτε:) 'Η δεσποινίς... Εἶταν ἡ δεσποινίς. (Στὴν κυρὰ Λέμαν;) Μπορούσατε νὰν τὴν φέρετε μέσα. ('Ανοίγει τὴν πόρτα τοῦ προθαλάμου). Σᾶς παρακαλῶ, ἀγαπητὴ Δεσποινίς! 'Επιθυμοῦσατε νὰ ἰδῆτε τὸ φίλο μου Μπράουν; Λάβετε τὸν κόπον νὰ περᾶστε μέσα.

['Η Δίς Μάρ εἶναι 24 χρόνων. 'Ανάστημα μέτριο, μικρὸ κεφαλάκι, μαλλιά καστανὰ κομμένα κοντά, πρόσωπο λεπτὸ καὶ νευρικό. Πολὺ χάρη καὶ σύγχρονα ἀμέλεια, τρόπος στὶς κινήσεις της. Μιὰ θετικὴ βεβαιότητα μετριασμένη ἀπὸ σεμνότητα καὶ τάκτ σὲ τρόπο ποῦ νὰ ὑπερισχύει, χωρὶς ποτὲ νὰ διαψεύδεται ὁ καθ' ὅλα γυναικεῖος χαρακτήρας τοῦ παρουσιαστικοῦ της. 'Η 'Αννα εἶναι ντυμένη μὲ μαῦρα].

Δίς ANNA MAP. (Μπαίνει). Σᾶς ζητῶ χιλιάκις συγγνώμην. Λυποῦμαι ἀπείρως ποῦ σᾶς ἀνησύχησα.

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. Μὰ σᾶς παρακαλῶ, σᾶς παρακαλῶ!..

Δίς ANNA. 'Η κ. Λέμαν δὲν ἐγύριζε—καὶ ἤθελα μόνο νὰ εἰπῶ—ἔτι... ἐπὶ τέλους, ἔτι θὰ ἰδῶ ἄλλη φορὰ τὸν κ. Μπράουν.

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. 'Αλλὰ σᾶς παρακαλῶ δεσποινίς!... Θὰ πᾶω ἀμέσως νὰ ζητήσω τὸν κ. Μπράουν. Καθῆστε λοιπὸν μιὰ στιγμή.

ANNA. Εὐχαριστῶ πολὺ. (Μένει ὀρθή). 'Αλλὰ ἀλήθεια εἶμαι καταλυπημένη... εἶμαι...

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. 'Αλλὰ σᾶς παρακαλῶ, δεσποινίς! Πηγαίνω νὰ ζητήσω τὸν Μπράουν... ἀμέσως...

ANNA. Θάνησουχεῖστε, καί...

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. 'Ω! ἔλωσ διόλου, δεσποινίς—Συγγνώμην ἕνα λεπτό. (Περνάει κάτω ἀπ' τὴν βεράντα).

[Μικρὴ σιωπὴ ἀμοιβαίας ἀμηχανίας].

Κα ΛΕΜΑΝ. 'Α! θὰ φύγω γλήγορα τώρα. (Στὴ Δδα 'Αννα). Σεῖς θὰ ξαναβρῆτε μόνη σας τὸ δρόμο, δὲν εἶναι ἔτσι;

ANNA. Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ ποῦ μὲ συνοδεύσατε. 'Επιτρέψατέ μου νὰ σᾶς δώσω... (Τῆς δίνει λίγα λεφτά).

Κα ΛΕΜΑΝ. Εὐχαριστῶ πολὺ! (Στὴν Κα Φόκερατ). Αὐτὰ εἶναι τὰ σημερινά μου δῶρα, κυρία Φόκερατ. Κι' αὐτὸ ἀλήθεια ὅτι ὁ Θεός... 'Α! δὲν εἶναι ἀρκετό, ἄς εἶναι... 'Αλλὰ ἀγαπῶ περισσότερο νὰ λέω, δὲν ξέρω τί, παρὰ νὰ ἔχω ἕνα μπεκρὴ στὸ σπῆτι, ξέρετε... ναῖσκε! Μόνο, πρέπει νάχης ἐμπιστοσύνη στὸ Θεό... 'Ο καλὸς Θεὸς δὲ μέγκατέλειψε ποτὲ ἀκόμα... (Τὸ χέρι στὸ πόμολο τῆς πόρτας). Πᾶω γραμμὴ στὸ μπακάλη νὰ ψωνίσω τίποτα γιὰ τὰ πέντε ἀγγελούδια... (Βγαίνει).

Κα ΦΟΚΕΤΑΤ. (Φωνάζοντας πίσω ἀπὸ τὴν Κα Λέμαν). Πέρασε λοιπὸν ἀπ' τὴν κουζίνα! Πρέπει νάχη περισέματα. (Βάζει ἕνα κάθισμα κοντὰ στὴν καρέκλα τὴν προωρισμένη γιὰ τὴ Δδα Μάρ καὶ κάθεται). Σᾶς παρακαλῶ, δεσποινίς: δὲ θέλετε νὰ καθῆστε λίγο;

ANNA. (Κάθεται, βιασμένη). Δὲν εἶμαι διόλου κουρασμένη καί...

Κα ΦΟΚΕΡΑΤ. Εἴρετε τὴ χώρα;

ANNA. 'Όχι! Εἶμαι ἀπὸ τὴ Ρωσσία... ἀπὸ τὶς Βαλτικὲς ἐπαρχίες, ἐγώ... (Σταματᾶει στενοχωρημένη).

Κα ΦΟΚΕΡΑΤ. Τὸ μέρος εἶναι πολὺ ἀμμῶδες. Δὲ μᾶρέσει νὰ μένω ἐδῶ πολὺ. Εἶμαι ἀπὸ τὰ περίχωρα τοῦ Breslau... Κι' ἄλλα εἶναι τόσο ἀκριβά! Δὲν ἔχετε ἰδέα γι' αὐτά! 'Ο ἄντρας μου, ἔχει νοικιάσει μιὰ μεγάλη ἰδιοκτησία... Κ' ἔτσι μποροῦμε νὰ στέλνουμε κάποτε κάτι τὶ στὰ παιδιὰ... εἶδατε τὴ λίμνη; Εἶναι πραγματικὰ ὠραία! Αὐτὸ μπορεῖ νὰ τὸ πῆ κανείς, ἡ λίμνη εἶναι πραγματικὰ ὠραία... Εἴμαστε πολὺ καλὰ δῶ, πολὺ κοντὰ στὸ νερό. Καὶ ἔχουμε δυὸ βάρκες στὸν κῆπο... 'Αλλὰ μένα δὲ μοῦ πολυαρέσει νὰ πηγαίνουν τὰ παιδιὰ στὸ νερό. Φοβᾶμαι πολὺ... Κάθεστε τώρα στὸ Βερολίνο, ἂν ἐπιτρέπετε νὰ σᾶς ρωτήσω;

ANNA. Ναι. Εἴμουνα κεῖ γιὰ πρώτη φορὰ. Εἶχα κάποτε μεγάλη ἐπιθυμία νὰ ἰδῶ τὸ Βερολίνο.

Κα ΦΟΚΕΡΑΤ. 'Ω! ναι! Τὸ Βερολίνο ἀξίζει τὸν κόπο νὰν τὸ ἰδῆ κανείς. 'Αλλὰ ἔχει τόσο θόρυβο...

ANNA. "Όσο γι' αυτό είναι πολύ θορυβώδες . . . "Όταν κανείς πρὸ πάντων είναι συνειδησμένος στὶς μικρὲς πόλεις.

Κα ΦΟΚΕΡΑΤ. "Απὸ ποῦ ἔρχεστε . . . ἂν ἐπιτρέπετε;

ANNA. "Ἐρχομαι ἀπὸ τὸ Reval καὶ ξαναγυρίζω στὴ Ζυρίχη. "Ἐμένα στὴ Ζυρίχη, αὐτὰ τὰ τέσσερα τελευταῖα χρόνια.

Κα ΦΟΚΕΡΑΤ. "Α! ναί! αὐτὴ ἡ ώραία Ἑλβετία! Θᾶχετε δίχως ἄλλο συγγενεῖς στὴ Ζυρίχη.

ANNA. "Όχι, σπουδάζω.

Κα ΦΟΚΕΡΑΤ. Σεῖς; . . . Στὸ Πανεπιστήμιο; . . .

ANNA. Στὸ Πανεπιστήμιο.

Κα ΧΟΚΕΡΑΤ. "Αδύνατο! . . . Τότε εἴσαστε φοιτήτρια; Τί λέτε! Αὐτὸ εἶναι σπουδαῖο! Λοιπὸν εἴσαστε φοιτήτρια, ἀληθινά;

ANNA. Βεβαίωτατα, ἀγαπητὴ κυρία.

Κα ΦΟΚΕΡΑΤ. "Αλλά, πέστε μου λίγο . . . Σᾶς ἀρέσει νὰ μαθαίνετε τόσα πράγματα, δεσποινίς;

ANNA. (Ἐῴθυμα). "ὦ! ναί, πολὺ! . . . Μέχρις ἐνὸς σημείου.

Κα ΦΟΚΕΡΑΤ. Εἶναι δυνατό;

[Ὁ Γιοχάννες καὶ ὁ Μπράουν εἶναι στὴ βεράντια. Οἱ κυρίες τοὺς διακρίνουν καὶ σηκώνονται].

ANNA. Λυποῦμαι ἀπείρως, ἀγαπητὴ κυρία, ποῦ σᾶς ἀνησύχησα.

Κα ΦΟΚΕΡΑΤ. Σᾶς παρακαλῶ, ἀγαπητὴ δεσποινίς! Ἐυχαριστήθηκα πολὺ ποῦ εἶδα μιὰ φορὰ ἀπὸ κοντὰ μιὰ πραγματικὴ φοιτήτρια . . . "Ἀνθρωποὶ σὰν ἐμᾶς ἔχουν κάποτε ιδέες τόσο ἀλλόκοτες . . . Εἴσαστε συγγενῆς τοῦ κ. Μπράουν;

ANNA. "Όχι. Γνωριστήκαμε στὸ Παρίσι, στὴν ἐκθεση.

Κα ΦΟΚΕΡΑΤ. (Τῆς δίνει τὸ χέρι). Μὲ τὴν εὐχαρίστηση τοῦ νὰ σᾶς ξαναἰδῶ . . . Εἴμουν πολὺ εὐτυχῆς ποῦ . . .

ANNA. Καὶ πάλιν . . . χιλιάκις συγγνώμην ποῦ σᾶς ἀνησύχησα.

[Ἡ Κα Φόκερατ, ὕστερα ἀπὸ μιὰ ὑπόκλιση, περνάει ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ προθαλάμου.

"Ὁ Γιοχάννες καὶ ὁ Μπράουν συνεσκέφτηκαν μιὰ στιγμή. "Ἄμα τελείωσε ἡ συνομιλία τους, ὁ Γιοχάννες κάθεται στὴ βεράντια, ἐνῶ ὁ Μπράουν μπαίνει].

ΜΠΡΑΟΥΝ. ("Ἐκπληκτός). Δεσποινίς Μάρ! . . . Πῶς, σεῖς εἴσαστε;

ANNA. Ναί, ἀλλὰ ἐλπίζω πῶς δὲ θὰ μὲ πιστέψετε εὐκολα . . . Ἡ σηπτο-νοικοκυρά σας, ἡ θαυμαστὴ σας κυρὰ Λέμαν, εἶναι ἡ αἰτία ποῦ σᾶς ζήτησα δῶ.

ΜΠΡΑΟΥΝ. Ποτέ μου δὲ θὰ φανταζόμουν πῶς θὰ σᾶς δῶ. Εἶναι ἀληθινὰ εὐχάριστα . . .

ANNA. Τότε, πάντα εὐχάριστα; Σὲ σᾶς πάντοτε ὅλα νὰ εἶναι εὐχάριστα . . . Δὲν ἀλλάξατε λοιπὸν!

ΜΠΡΑΟΥΝ. Νομίζετε; . . . "Αλλά ἀλαφροθῆτε λοιπὸν, δεσποινίς.

ANNA. "Όχι, ὄχι! Τί σκέπτεσθε; "Ἦθελα μόνο νὰ ἰδῶ τί καλὸ θὰ μπορούσατε νὰ κάνετε, (Εἰρωνικὰ). Πρὸ παντὸς γιὰ τὸν μεγάλο σας πίνακα ἤθελα νὰ μάθω. Μπορεῖ κανεὶς νὰν τὸν θαυμάσῃ τώρα;

ΜΠΡΑΟΥΝ. Τὸν πίνακά μου; . . . Οὔτε ἡ σικιά! οὔτε ιδέα! Οὔτε πανὶ μάλιστα δεσποινίς Μάρ!

ANNA. "Αλλά αὐτὸναι πολὺ κακό, πολὺ κακό. Μοῦ τῶχατε τόσο ὑποσχεθεῖ πῶς θὰν τὸν τελειώνατε.

ΜΠΡΑΟΥΝ. Ὁ ἄνθρωπος ὑπόσχεται . . . καὶ ὁ ἀμαξᾶς διευθύνει . . . "Αλλά ἀλαφροθῆτε λοιπὸν; . . .

ANNA. Τώρα σᾶς εἶδα καὶ ἐλπίζω πῶς . . .

ΜΠΡΑΟΥΝ. "Όχι, ὄχι, μείνατε λοιπὸν.

ANNA. Ἐδῶ;

ΜΠΡΑΟΥΝ. "Α! ναί . . . Δὲν ξέρετε ἴσως σὲ τίνος σπίτι εἴσαστε δῶ . . . Στὸ σπίτι τοῦ Γιοχάννες Φόκερατ. Τὸν ξέρετε καλὰ, γιὰτί σᾶς ἔχω πεῖ γι' αὐτόν . . . "Ἄλλωστε, εἴχαμε βαφτίσια σήμερα . . . "Ἐρχεσθε πάνω στὴν ὦρα.

ANNA. Μὰ ὄχι, μὰ ὄχι! Δὲν εἶναι δυνατόν . . . "Ἐξ ἄλλου ἔχω δουλειὰ ἀκόμα στὴν πόλιν.

ΜΠΡΑΟΥΝ. "Όλα τὰ μαγαζιά εἶναι κλειστά.

ANNA. Δὲν πειράζει· ἔχω μόνο γνώριμους νὰ ἰδῶ. "Αλλά μὴ νομίστε γι' αὐτὸ πῶς ξωφλήσατε μαζί μου. "Ἐχουμε νὰ μιλήσουμε ἐκτενέστερα οἱ δύο μας . . . "Ἐχω νὰ σᾶς μαλώσω πολὺ, σᾶς κύριε, ποῦ δὲν κρατᾶτε τίς ὑποσχέσεις σας. Μοῦ φαίνεται ἀκόμα σὰν ἓνας ἀπὸ τοὺς κατ' ἰδέαν ζωγράφους . . .

ΜΠΡΑΟΥΝ. "Αλλά κατ' ἀρχὰς πρέπει κανεὶς νὰ ξέρῃ κείνο ποῦ ὀφείλει νὰ κάνῃ! Εἶναι πάντοτε καιρὸς νὰ βάλῃ τὰ χρώματα.

ANNA. Χμ! ποῖός ξέρει!

ΜΠΡΑΟΥΝ. "Αλλά ξέρετε, δὲ θὰ σᾶς ἀφήσω νὰ φύγετε τώρα!

ANNA. Ἐλάτε, κύριε Μπράουν, ἀφήστε με ἡσυχῇ . . .

ΜΠΡΑΟΥΝ. (Φωνάζει). Χάνς! Χάνς!

ANNA. Μὰ ὄχι, μὰ ὄχι!

[Μπαίνει ὁ Γιοχάννες, κοκκινίζοντας].

ΜΠΡΑΟΥΝ. "Ἐπιτρέψατέ μου! . . . Ὁ φίλος μου Γιοχάννες Φόκερατ—Δίς "Ἄννα Μάρ.

ANNA καὶ ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. (Συγχρόνως). "Ἐχω ἀκούσει νὰ δμιλοῦν γιὰ σᾶς.

ΜΠΡΑΟΥΝ. Φαντάσου λοιπὸν, Χάννες: ἡ δεσποινίς θέλει νὰ φύγῃ κι' ὄλας.

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. Αὐτὸ θὰ δυσανεστοῦσε πολὺ τὴ γυναῖκα μου καὶ μᾶς ὅλους. Δὲ θέλετε νὰ μᾶς χαρίστε τὰ πόγευμά σας, δεσποινίς;

ANNA. "Ἀληθινὰ δὲν ξέρω . . . "Αλλά ἂν δὲν σᾶς ἐνοχλῶ—μένω πολὺ εὐχαρίστως.

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. Μὰ ὄχι, γιὰ ὄνομα Θεοῦ. (Βοηθεῖ τὴν "Ἄννα νὰ βγάλῃ τὴ

ζακέττα της που δίνει στον Μπράουν). Την κρεμάς . . . ά, θέλεις! Πηγαίνω γρήγορα νάν το πώ στη γυναίκα μου . . . (Ανοίγει την πόρτα της κρεββατοκάμαρας και φωνάζει:) Καίτη! (Περνάει στο δωμάτιο).

ANNA. (Φτιάχνεται μπρός στον καθρέπτη). Είναι πολύ αξιαγάπητος ο φίλος σας.

ΜΠΡΑΟΥΝ. Ίσως πιο πολύ απ' ότι πρέπει.

ANNA. Πώς αυτό;

ΜΠΡΑΟΥΝ. Όχι, αυτόναι για γέλοια! Είναι το καλλίτερο παιδί του κόσμου. Άλλά σαν μιλάει για τα έργα του καταντάει αχώνευτος . . . Άν το άπόγεμα μείνετε δώ, θά ιδήτε . . . Θα σας μιλήση ασφαλώς για τα έργα του . . .

ANNA. Τί είδους έργα;

ΜΠΡΑΟΥΝ. Πολύ σοφά για μένα! . . . Φιλοσοφικο-κριτικο-ψυχο-φυσιολογικά . . . Μήπως ξέρω και γώ!

ANNA. Άλλά αυτό μένδιαφέρει! Άσχολουμαι και γώ με τη φιλοσοφία— καθώς λένε.

ΜΠΡΑΟΥΝ.— Ω! τότε δεσποινίς δέν φεύγετε . . . Άν ενδιαφερθήτε για τα έργα του, θά ναι άνείπωτα εύτυχής.

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. (Βγαίνει απ' την κρεββατοκάμαρα). Μπράουν!

ΜΠΡΑΟΥΝ. Αϊ;

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. Έμπα μιά στιγμή στην Καίτη. Ήσυχασέ την λίγο. Ίσχυρίζεται πως το παιδί έχει ένα πλευρό που προεξέχει.

ΜΠΡΑΟΥΝ. Ά, μπά!

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. Άνοησίες! Άλλά πήγαινε δέν πειράζει . . . Στενοχωριέται για το τίποτα.

ΜΠΡΑΟΥΝ. Καλά, καλά! Πάω. (Περνάει στην κρεββατοκάμαρα).

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. Η γυναίκα μου, σας ζητάει συγγνώμη δεσποινίς. Θάρθη σε λίγα λεπτά . . . Μου είπε να σας δείξω στο μεταξύ τον κήπο . . . Λοιπόν, αν θέλετε . . .

ANNA. Ω! πολύ εύχαρίστως!

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. (Γελάει). Έχουμε πραγματικά ένα ωραίο περιβάλλο . . . δηλαδή, τώχουμε νοικιάσει. Το πιο ωραίο είναι ή λίμνη. Ξέρετε το Müggelsee; (Της προσφέρει το χέρι. Διευθύνονται προς την πόρτα της βεράντας κουβεντιάζοντας). Πρέπει να σας πώ πως συχαίνουμε την πόλη. Τόνειρό μου θά ναι ένα μεγάλο πάρκο, περιτρυγυρισμένο από ψηλούς τοίχους. Θα μπορεί κανείς εκεί, να ζή άνερόχλητα, μόνο και μόνο για τίς ιδέες του.

ANNA. Έπικούρειος!

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. Πέρα για πέρα . . . ναι! Άλλά σας βεβαιώ . . . δέ βλέπω τί άλλο μπορεί να γίνη . . . Μήπως κρυώνετε;

ANNA. Ω, όχι! . . . Είμαι γυμνασμένη, έγώ.

[Ο Γιοχάννες άφίνει να περάση ή Άννα και την ακολουθεϊ στη βεράντα.— Μένουν εκεί λίγες στιγμές.— Βλέπει κανείς τον Γιοχάννες, με το χέρι τεντωμένο, να δίνη οδηγίες στη Δα Μάρ. Ο Μπράουν ακολουθούμενος από την Κατερίνα, βγαίνει από την κρεββατοκάμαρα].

ΜΠΡΑΟΥΝ. (Ρίχνει μιá ματιά γύρω στο δωμάτιο). Έφυγαν.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. Ά;

ΜΠΡΑΟΥΝ. Άλλά όχι, ξέρετε! Δέν έχει τίποτα το παράξενο . . . αυτή ή πλευρά του παιδιού.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. Είμαι άλήθεια τόσο άνήσυχη.

ΜΠΡΑΟΥΝ. Άνήσυχη; . . . Γιατί;

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. (Γελάει). Είχα άμέσως παλμούς στην καρδιά.

ΜΠΡΑΟΥΝ. Ναι, είσαστε άκόμα πολύ ευαίσθητη.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. Μήπως είναι πολύ υπερήφανη, αυτή;

ΜΠΡΑΟΥΝ. Ποιά αυτή;

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. Η Δεσποινίς.

ΜΠΡΑΟΥΝ. Η Μάρ; . . . Ύπερήφανη; Όχι, δλως διόλου.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. Αϊ, γιατί όχι; Θά μουνά πολύ περήφανη, αν . . .

ΜΠΡΑΟΥΝ. Όπως διόλου! Όχι, όχι! . . . Την μειώνετε άληθινά . . .

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. Τούναντίον. Έχω γι' αυτήν πολύ μεγάλη έχτίμηση.

ΜΠΡΑΟΥΝ. Πούφ! Κάποτε ίσως λίγον αυθάδης, πρό πάντων . . . Άλλά την ξαναβάζει κανείς, άπλούστατα, στη θέση της.

[Μικρή σιωπή].

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. Κυττάχτε . . . Ο Χάνες ξέχασε ένα φύλλο από το χειρόγραφο του . . . Μήπως αυτή καταλαβάνει κάτι;

ΜΠΡΑΟΥΝ. Πιστεύω.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. Ά! άλήθεια; . . . Μπρός στόμα τόσο εύφυά παίζει κανείς ένα ρόλο πολύ άφανή.

ΜΠΡΑΟΥΝ. Μπά! . . . Δέν ξέρω και γώ μεγάλα πράγματα. Ούτε σπούδασα καν. Άλλά δέ μου επιβάλλονται καθόλου μυκτη ή μικρή άνάπτυξη μπορεί να έχουν.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. Άσφαλώς, ή κουβέντα της θά ναι πολύ έξαιρετική.

ΜΠΡΑΟΥΝ. Έξαιρετική; Μπά. Μιλάει σχεδόν έπως . . . μιλάμε ελοι . . . Άλλά είναι πολύ έξυπνη. Ω, έσο γι' αυτό! . . . Άλλ' αυτό δέν είναι λόγος . . .

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. (Γελάει). Όταν είμουνά κορίτσι, είμουνά μιá πραγματική . . . Συζητούσα όλη μέρα για όλα και για τίποτα. Αυτό τουλάχιστον το ξεσυνείδισα. Τώρα όμως δέν τολμάω να ειπώ τίπα. Φοβάμαι πάντα να μην πώ κουταμάρες. (Φωνάζει από την πόρτα της βεράντας). Μητερούλα, βάλε ένα πιάτο περότερο.

Κα ΦΟΚΕΡΑΤ. (Άπό την βεράντα, που άσχολεϊται με το τραπέζι). Για ποιον;

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. Για τή δεσποινίδα.

Κα ΦΟΚΕΡΑΤ. Ποιόν;—Α, ναί!... Πολύ καλά. Καλά Καίτη.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. (Απευθύνεται και πάλι στον Μπράουν και με αναστεναγμό:)

Α! Όταν κανείς δεν είχε την ικανότητα στον καιρό του, είναι μάταιο να βασανίζη το μυαλό του.—Ποιό τὸ ἔφελος; Ἀφοῦ εἶναι πολὺ ἀργά. (Σταματᾷ μπρὸς σένα μπουκέτο ἀπὸ τριαντάφυλλα). Κοίταξε λοιπὸν τί ὠραία ποὺ εἶναι!... Τριαντάφυλλα ἀκόμα! (Τὸν κάνει νὰν τὰ μυρίσει.) Καὶ τί ὠραία ποὺ μυρίζουν ἀκόμα!

ΜΠΡΑΟΥΝ. Πάρα πολὺ εὐχάριστα!

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. (Ξαναβάζει τὸ μπουκέτο στὴ θέση του). Εἶναι νέα;

ΜΠΡΑΟΥΝ. Ποιὸς λοιπὸν;

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. Ἡ Δις Μάρ.

ΜΠΡΑΟΥΝ. Οὔτε ξέρω τί ἡλικία ἔχει.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. Ἐγὼ εἶμαι τώρα εἰκοσιδύο χρονῶν!... Ναί, ναί, γερνάει κανεῖς!

ΜΠΡΑΟΥΝ. Φοβερό! (Γελάει).

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. Εἶναι μάλιστα πολὺ περνωρισμένη ψυχὴ.

[Ἡ Κα Φόκερατ περνᾷ τὸ κεφάλι της ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς βεράντας].

Κα ΦΟΚΕΡΑΤ. Παιδιά μου, ἐκεῖ εἶναι! (Τραβιέται καὶ φωνάζει πρὸς τὸν κῆπον). Παπᾶ! Παπᾶ!

[Ὁ κ. Φόκερατ καὶ ὁ Πάστορας, ἀνεβαίνουν τὰ σκαλοπάτια τῆς βεράντας, μὲ μεγάλη εὐθυμία].

ΦΟΚΕΡΑΤ. (Στὸ κατῶφλι εἰς πόρτας. Κρατᾷ στὸ μπράτσο του τὸ παρνεσσὸν τοῦ Πάστορα). Νά! Ἐχετε λοιπὸν τὴν καλωσύνη νὰ περᾶστε μέσα γιὰ νὰ ἀλαφροθῆτε;... Χά, χά, χά! (Γελάει ἀπὸ καρδιάς).

ΠΑΣΤΟΡΑΣ. (Τὸ καπέλλο, τὸν σκωτικὸ μαντύ του καὶ τὸ μπαστοῦνι του στὰ χέρια. Καπνίζει γελώντας θυροβωδῶς). Χά, χά, χά! Πολὺ ἀστεῖο, πραγματικὰ ξέρετε! Πφ, Πφ! Πολὺ ἀστεῖο. (Γελάει).

ΦΟΚΕΡΑΤ. Καὶ ἡ ἱστορία πρέπει νὰν αὐθεντικὴ κύριε Πάστορα; Ἀκολουθεῖ τὸν Πάστορα μὲ τὸ πανωφόρι).

ΠΑΣΤΟΡΑΣ. «Κύριε Neugebauer» (Γελάει). Πφ, πφ! «Κύριε Neugebauer!... Θέλετε ἀκόμα τίποτα ἄλλο; (Γελάει κερμώντας τὸν σκωτικὸ μαντύ του καὶ τὸ καπέλλο του στὸ πῶρτ-μαντώ. Διατηρεῖ τὸ σκουφάκι του στὸ κεφάλι).

ΦΟΚΕΡΑΤ. (Γελάει). Κύριε Neugebauer... (Απευθύνεται στὸν Μπράουν) Αὐτὸ ἔγινε σὲ μιὰ κηδεῖα, στὸν τόπο μας, στὴν ἐξοχὴ, κύριε Μπράουν. Ὅλη ἡ οἰκογένεια ἦταν ἐκεῖ, γύρω ἀπὸ τὸ φέρετρο. (Προσποιεῖται φρίκη). Καὶ νὰ ποὺ ἀκοῦνε ἄξαφνα κάτι... Προφανῶς κάποιος εἶχε σαλέψει κάποια κρέκλα ἢ κάποιο τραπέζι. Μὲ δυὸ λόγια κάτι ἀκούστηκε. (Προσποιεῖται τὸν τρομαγμένο). Ὅλος ὁ κόσμος τρόμαξε! Μόνο ὁ σκευοφύλακας τῆς ἐκκλησίας... χά, χά, χά!

παίρνει ὄλο τοῦ τὸ κουράγιο... εἶχε καρδιά αὐτός!... Πλησιάζει ἡσυχα-ἡσυχα τὸ φέρετρο, χά, χά, χά! καὶ χτυπάει στὸ σκέπασμα. (Μιμείται τὴ φωνὴ τοῦ σκευοφύλακα, καὶ χτυπάει μὲ τὸ δάχτυλο πάνω στὸ τραπέζι). Κύριε Neugebauer! κύριε Neugebauer! Θέλετε ἀκόμα τίποτα ἄλλο! (Γελάει θυροβωδῶς).

ΠΑΣΤΟΡΑΣ. (Τὸ ἴδιο). Ἐφέρετε!... Πφ, πφ!... εἶναι πολὺ ἀστεῖο! Τὸς ξέρω ἐγὼ τοὺς σκευοφύλακες!

Κα ΦΟΚΕΡΑΤ. (Μπαίνει). Λοιπὸν, πατερᾶκι, σὲ παρακαλῶ! Ἄς μὴ ἀφίνουμε νὰ κρυώνη ἡ σούπα.

ΦΟΚΕΡΑΤ. Κύριε Πάστορα, σὰς παρακαλῶ...

ΠΑΣΤΟΡΑΣ. Μὲ καταφέρατε, ξέρετε! (Πετάει τὴν ἀιοχὴ τοῦ τοιγάρου του στὴ τοιγαροθήκη καὶ προσφέρει τὸν βραχιονά του στὴν Κα Φόκερατ). Κυρία Φόκερατ!...

ΦΟΚΕΡΑΤ. (Τὴν ἴδια στιγμὴ ποὺ προσφέρει τὸν βραχιονά του στὴν Κατερίνα). Ἀλλὰ ποὺ εἶνε λοιπὸν ὁ Γισχάννης;

Κα ΦΟΚΕΡΑΤ. Καὶ ἡ δεσποινίς;—Ὅχι, αὐτὸ δὲν εἶναι διόλου εὐγενικὸ ἀπὸ μέρους τοῦ Γισχάννης. Ὅλο τὸ ὠραῖο μας φαγητὸ θὰ κρυώσῃ...

ΦΟΚΕΡΑΤ. (Γελάει). Βλέπετε, κύριε Πάστορα! μεταξὺ τοῦ ποτηριοῦ καὶ τῶν χειλέων... χά, χά, χά!...

ΠΑΣΤΟΡΑΣ... Μπαίνει τὸ ἀπαίσιο χέρι τοῦ πεπρωμένου... χά, χά, χά!

ΦΟΚΕΡΑΤ. Ἄ ἦταν ἡ κυρία... Εἶδαμε ἓνα ζευγάρι στὴ λίμνη. Δὲν εἶναι ἔτσι, κύριε Πάστορα;

ΠΑΣΤΟΡΑΣ. Ναί, ναί! Πῆγαν νὰ κάνουν μὲ τὴ βάρκα, δίχως ἄλλο.

Κα ΦΟΚΕΡΑΤ. Ἄν ἀρχίζαμε;...

ΦΟΚΕΡΑΤ. Ναί!... Ὅποιος πρόλαβε...

ΜΠΡΑΟΥΝ. (Μπαίνει ἀπὸ τὴν βεράντα ὅπου περιμένε τὸ γυρισμὸ τοῦ Γισχάννης καὶ τῆς Ἄννας). Ἐρχονται... Νά τοι!

ΦΟΚΕΡΑΤ. Εἶταν καιρός!

[Ὁ Γισχάννης καὶ ἡ Ἄννα μπαίνουν ἀπ' τὴ βεράντα].

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. Ἀργίσα με;

ΦΟΚΕΡΑΤ. Πάνω στὴν ὥρα.

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. Σὰς ζητῶ συγγνώμην. Εἶχαμε... Εἶταν... τόσο ὠραία στὴ λίμνη... Ἄ! Ἐπιτρέψατε! (Κάνει τίς σουσιάσεις). Ὁ κύριος Πάστορας Κολλέν... Ὁ πατέρας μου... Ἡ μητέρα μου...

Κα ΦΟΚΕΡΑΤ. Συστηθήκαμε μεῖς.

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. Ἡ γυναίκα μου... Ἡ Δις Ἄννα Μάρ.

[Περνοῦν ὄλοι κάτω ἀπ' τὴ βεράντα, ἡ κ. Φόκερατ στὸ μπράτσο τοῦ Πάστορα, ἡ Κατερίνα στὸ μπράτσο τοῦ Φόκερατ, ἡ Ἄννα Μάρ ὀδηγεῖται ἀπὸ τὸν Γισχάννης. Ὁ Μπράουν κλείνει τὴ συνοδεία.

Τὸ σαλόνι μένει ἄδειο.—Ἀπὸ τὴν κρεββατοκάμαρα ἀκοῦνε τὴν παραμάννα

πού σιγοτραγουδάει: Νάννι, τὸ παιδάκι, νάννι!—'Απὸ τὴ βεράντα ἔρχεται ἕνας θόρυβος πιάτων καὶ ἀσημένιων σκευῶν.—'Αξαφνα μπαίνει ἡ Κατερίνα γιὰ νὰ πάρῃ κάτι ἀπὸ τὸ συρτάρι τοῦ τραπεζιοῦ. Ὁ Γιοχάννες τρέχει πίσω της].

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. 'Αλλὰ Καίτη, ἔλλα... Μὴν τρέχεις λοιπὸν ἔτσι. 'Αφῆσε μέγα νὰ κάνω...

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. 'Αλλὰ δὲν εἶμαι τόσο ἀδύνατη!

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. (Κατενθουσιασμένος). 'Α, ξέρεις! Τί θαυμάσια ὑπαρξῆ. Γνώσεις! Καὶ ἀνεξαρτησία γνώμης!... Καὶ σκέπτομαι πὼς αὐτὴ δὲν ἔχει μὲ τί νὰ ζήσῃ!... Θυμᾶσαι τί μᾶς ἔλεγε ὁ Μπράουν... Κατὰ βᾶθος, ξέρεις, εἶναι καθῆκον μας νὰν τῆς προτείνουμε νὰ μείνῃ ἐδῶ μερικὲς βδομάδες.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. 'Αν θέλῃς, ἐσύ.

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. Ὅχι, ἐγὼ, δὲν θέλω τίποτα! Θᾶχῃς πιδὸν πολὺ ἀνάγκη ἐκείνης ἐσὺ παρὰ ἐγὼ... Σὺ νὰν τὸ θέλεις. Μπορεῖς νὰ ὠφελῇθῃς πολὺ ἀπὸ μιὰ τέτοια γυναῖκα.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. Εἶσαι ἀληθινὰ πολὺ κακὸς κάποτε, Χάννες.

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. Δὲν ἔχω λοιπὸν δίκιο; Ὅφείλεις νὰ πιάνῃς ἀπληρῆστα κάθε περίσταση γιὰ νὰ μορφῶνεσαι. Ὅφείλεις νὰν τὴν κρατήσῃ ἐδῶ αὐτὴν τὴν κόρη. Δὲν καταλαβαίνω πὼς μπορεῖ νὰναι κανεὶς τόσο ἀδιάφορος.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. 'Αλλὰ εἶμαι ἐντελῶς σύμφωνη μαζὺ σου, Χάννες.

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. Οὔτε ὁ παραμικρὸς ἐνθουσιασμός! Οὔτε ἡ παραμικρὴ πρωτοβουλία.—Αὐτόναι τρομερό!

[Ὁ πάστορας ἀπ' ἔξω, τσουγγρίζει τὸ ποτήρι του].

ΚΑΤΕΡΙΝΑ. 'Ελα, Γιοχάννες, πήγαινε, πήγαινε!—Ὁ πάστορας κάνει πρόποση. 'Ερχομαι ἀμέσως.—Εἶμαι ἐντελῶς μὲ τὴ γνώμη σου... 'Αλλὰ δὲ μποροῦμε νὰπομακρυνόμαστε καὶ οἱ δύο συγχρόνως, ἔταν...

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ. Νᾶσαι εὐγενικιά, νᾶσαι εὐγενικιά, Καίτη. (Τὴν φιλάει πάνω στὰ γεμάτα ἀπὸ δάκρυα μάτια της καὶ μπαίνει ζωηρὰ στὴ βεράντα).

[Ἀκοῦνε τὴ φωνὴ τοῦ Πάστορα — Ἡ παραμάννα ἐξακολουθεῖ νὰ τραγουδάει σιγαλά.— Στὴν Κατερίνα συνέβη κάτι. Μόλις ἔφυγε ὁ Γιοχάννες κλονίζεται νὰ ζητήσῃ στήριγμα. Πηγαίνοντας πρὸς τὴ βεράντα, λιποθυμᾷ πολλές φορές. Στὸ τέλος ἀναγκάζεται νὰ καθῆσῃ. Κυττάζει, τὰ μάτια καρφωμένα, μπρὸς της, κουνώντας τὰ χεῖλη. Τὰ μάτια της εἶναι πνιγμένα ἀπὸ δάκρυα.—Ὁ Πάστορας ἐτελείωσε τὴν πρόποση, Τσουγγρίζουν τὰ ποτήρια.—Ἡ Κατερίνα συνέρχεται τέλος, καὶ πηγαίνει πρὸς τὴ βεράντα].

ΑΥΛΑΙΑ

(Συνέχεια).

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΣΤΕΦΟΣ ΧΑΡΜΗΣ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΥΛΗΣ: ΤΑΚΗΣ ΛΙΑΚΕΑΣ

ΣΥΔΡΟΜΗ
Ἐσωτερικοῦ
Γιὰ ἕνα χρόνο δρ. 25
Γιὰ ἕξι μῆνες > 15

Συνδρομὲς γράμματα καὶ ὅ,τι σχετι-
τικὸ μὲ τὴν «ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ»,
στέλλονται στὸν κ. Τάκη
Λιακέα, ὁδὸς Μενάνδρου
36. Ἀθῆναι
Οἱ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΟΝΤΑΙ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Ἐξωτερικοῦ
Γιὰ ἕνα χρόνο δρ. 30
Γιὰ ἕξι μῆνες > 20

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

«ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ», πουλιέται σ' ὅλα τὰ Βιβλιοπωλεῖα.

Περαισμένα τεύχη βρίσκονται στὸ νέο βιβλιοπωλεῖο Γανιάρη ὁδὸς Σοφοκλέους 3.

ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Ὅσοι ἀπὸ τοὺς συνδρομητὰς ἔλαβον τὴν «Καλλιτεχνίαν» παρακαλοῦνται νὰ μᾶς ἀποστείλουν τὸ ἀντίτιμο τῆς συνδρομῆς τους στὴ Διεύθυνση Κον Τάκη Λιακέαν, Μενάνδρου 36, ἄλλως τοὺς εἰδοποιοῦμεν πὼς δὲν λαμβάνουν στὸ ἔξις τὴν «Καλλιτεχνίαν».

Ἐπίσης παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς γνωρίζουν ἐὰν τυχὸν ἀλλάξουν Δ)σιν διαμονῆς γιὰ νὰ γνωρίζουμε ποῦ πρέπει νὰ ἀποστέλλουμε τὴν «Καλλιτεχνίαν».

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΜΑΣ. Τοῦ μεγάλου Ρώσου Ἀνδρέγιεφ δημοσιεύουμε καὶ πάλι ἕνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα διηγήματά του. Εἶναι ἀληθινὸ ἀριστουργηματάκι, γραμμένο μὲ μιὰ ὅλως ἐξαιρετικὴ δύναμη.

«**Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ**», !!! Μ' αὐτὸ τὸν τίτλο λάβαμε πρὸ καιροῦ ἕνα ἔντυπο μανιφέστο παρμένο ἀπὸ τὴν ἐφημερίδα «Ριζοσπάστης». Τὸ συνόδευε ἕνα ἀνώνυμο μπιλιετάκι μὲ τὴ σύσταση νὰ τὸ δημοσιεύσουμε.

Γνωρίζουμε στὸν ἀνώνυμο ἀποστολέα. ὅποιος κι' ἂν εἶναι, πὼς τὸ δημοσίευμα αὐτὸ μὲ τῆς διάφορες ἀκούσιες ὑπογραφές δὲν μποροῦμε δυστυχῶς!!! νὰ τὸ σερβίρουμε στὸ κοινὸ τῆς «Καλλιτεχνίας» γιὰτὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα φέρνει, ὅπως λέμε πάρα πάνω, μερικὲς ὑπογραφές ἀκούσιες καὶ ὕστερα γιὰτὶ δὲν μποροῦμε νὰ καταλάβουμε τί σκοπὸ τάχα θέλει νᾶχῃ!..

Πολὺς λόγος δημιουργήθηκε γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα ποῦ ἀσφαλῶς δὲν ἀξίζει τὸν κόπο καὶ θὰ ἔλειπε ἂν δὲν ὑπῆρχαν στὸν τόπο μας αὐτοὶ οἱ «Νέοι», μιὰ ἀνόμοια σέπρῶσωπα καὶ γνῶμες πλείας ποῦ φόρεσε γιὰ κορῶνα τὸ τίτλο «Νέοι» καὶ βιάζεται νὰ τὸν ἐπιβάλλει παντοῦ καὶ σὲ ζητήματα ἀκόμα ἐντελῶς ἀνύπαρκα, ὅπως τὸ γλωσσικὸ. Θὰ ἐκφράζαμε μάλιστα καὶ τὴν ἀπορία μας γιὰ 2—3 ὑπογραφές ποῦ εἶδαμε σ' αὐτὸ τὸ μανιφέστο ἂν δὲν περνοῦσε ἀπὸ τὰ μάτια μας ἡ ἀληθινὰ εἰλικρινῆς

των διαμαρτυρία στήσ προΐνές εφημερίδες. Οί κύριοι αὐτοὶ νεοφώτιστοι γλωσσο-
λόγοι ἄς ἡσυχάσουν.

Ζήτημα γλωσσικὸ δὲν ὑπάρχει. Ὅταν μία Κυβέρνηση ἀνεβαίνει στήν ἀρχὴ μὲ
πλήρη τὴ θέληση ἑνὸς ὀλοκλήρου Λαοῦ παίρνοντας μάλιστα τὴ θέση ἑνὸς τυραννι-
κοῦ καθεστῶτος εἶναι ἀγαγκαῖο νὰ φροντίσῃ γιὰ τὴν ἐκκαθάριση τῶν Διευθυντῶν
διαφόρων ἐμπιστευτικῶν ὑπηρεσιῶν, ὅταν μάλιστα πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς βαλδήκανε
τάχα γιὰ νὰ διοργανώσουνε τὴν ἑλληνικὴ ἐκπαίδευση, μὰ τὸ μόνο ποῦ κατορθώ-
σανε εἶναι νὰ διαστρεβλώσουνε τὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἐκτελοῦντες ἔτσι πιστὰ
ἀνόητο ἐκπαιδευτικὸ πρόγραμμα μᾶς παρεξηγημένης Δημοτικῆς.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

(Ὅσα χειρόγραφα λαμβάνονται δὲν θὰ ἐπιστρέφονται.)

Κο. Ψ. Ψ. Πάτρας.— Τὸ διαβάσαμε. Ἀρκετὰ καλὸ. Τοῦ λείπει ὅμως μίᾳ συνοχὴ
ἀπαραίτητη γιὰ τέτοιου εἴδους θέματα. Δείχνετε μίᾳ πολὺ ἀξιοπαρατήρητη δύναμη στὸ
χρωματισμὸ τῆς περιγραφῆς. Στείλτε μας κανένα ἄλλο, μὰ ὄχι τόσο ἐκτεταμένο γιὰτι
ὅπως βλέπετε δὲν ἔχουμε χῶρο. **Κο. Γιάννην Κατσούλην. Πάτρας.**— Τὸ ἐπι-
γραμμικὸ ποιηματάκι σας θὰ ἀξίσει ἂν κατορθώνατε νὰ ἐκφράσετε καλύτερα
ἐκεῖνο ποῦ θέλατε νὰ πῆτε τόσο συμβολικά.— **Δίδα Διμιλ. Ρόζ.**— Ἐλάβαμε. Εὐ-
χαριστοῦμε θερμότερα. Σᾶς ἐγράψαμε καὶ ταχυδρομικῶς. Δυστυχῶς τὰ τραγουδά-
κια σας δὲν εἶναι ἀκόμα στὴ θέση τους. Τοὺς λείπει τὸ μέτρο τοῦ στίχου. Μὰ ὄχι ὅμως
ὅπως νομίζετε. Ἐλεύθερη ποίηση δὲν σημαίνει τέλεια ἀπαλλαγὴ ἀπὸ κάθε μετρικὸ
κανόνα; Ἐντούτοις μᾶς ἔκανε ἐντύπωση ἡ ἀγνή σας ἐμπνεύση ποῦ μᾶς ὑπόσχεται
πολλά. Στέλνετέ μας πάντοτε κατὶ, μὰ πιὸ τεχνικότερο.— **Κο. Φλώρον Ἀρτέμην.**
Πάτρας.— Πολὺ ῥομαντικὸ τὸ πεζὸ τραγουδι σας. Ὁ ῥομαντισμὸς χρειάζεται νὰ
εἶναι λίγο συγκρατημένος γιὰτι ἀλοιῶς καταλήγει σὲ εἶδος ποῦ δὲν ἔχει καμιά
σχέση μὲ τὴν Τέχνη.— **Κο. Τ. Μαλᾶνον.** Ἐλάβαμε. Εὐχαριστοῦμε. Πολὺ πολὺ
καλοφτιαγμένα. Πολὺ ὅμως ἐκτεταμένα καὶ δὲν ἀξίζει κατὰ τὴ γνώμη μας νὰ τὰ
χωρίσουμε. Περιμένουμε κανένα μικρότερο. **Κο. Ρ. Ρ. Κέρκυραν.** Εὐχαριστοῦμε
θερμότερα. Τὰ κυτάξαμε. Δὲν νομίζετε πῶς θὰ χρειάζότανε ἀκόμα κάποιο προσεχ-
τικότερο σκάλισμα στὸ στίχο ἀφοῦ μόνο ἔτσι θὰ κέρδιζαν τὸ σκοπὸ τους. Τὸ μο-
τίβο πρέπει νὰ καταφεύγῃ πάντοτε σὲ ἄρτιο στίχο ὅταν μάλιστα εἶναι τολμηρὸ νὰ
ξεφανερωθῇ γυμνὸ καὶ ἀπλό. Περιμένουμε κανένα ἄλλο.— **Κο. Βάλσην Δίαν.**—
Ἄσχημα γραμμένο. Τὸ μοτίβο του ἄρκετὰ καλοβαλμένο. Διαβάστε καλύτερα τὸν
Μωπασσάν. **Κο. Παῦλον Γαλάξιον.** Τὰ κυτάξαμε. Μὰ τί τις θέλετε τόσες λεπτο-
μέρειες στήν περιγραφῆ. Ὁ αἰσθηματισμὸς σας δὲν ἀντέχει σὲ τόσα ἐπίθετα.
Στοὺς τελευταίους στίχους σας σᾶς φεύγει ἡ κεντρικὴ ἰδέα, χωρὶς νὰ τὴ σώξῃ
οὔτε ἂν ἕνας μέτριος στίχος. Γιατί; Στὰ πρῶτα σας δὲν τὸ παρατηρήσαμε αὐτό!
Θὰ ἐγράφατε ἴσως ἄρτια ἕνα διήγημα· ἐκεῖ θὰ εἶχατε τὴν ἐλευθερίαν ποῦ δὲν ἄρ-
μόζει στὰ ποιήματα.— **Κο. Ἀλέκον Μόργον.** Πάλι μὲ τὴν «Κοιμωμένην»! Τὰ
πρῶτα μᾶς ἄρεσαν καλύτερα· στὰ τελευταῖα σας αὐτὰ, ἡ μελαγχολία σας δὲν ἐννοεῖ

νὰ ὑποταχῆ σὲ τίποτα. Ἡ ἁρμονία τοῦ στίχου σᾶς διαφεύγει τόσο ποῦ τὸ αἶσθημα
ἐκφράζεται νεκρὰ χωρὶς τὴν ἀπαραίτητη μουσικότητα.— **Μυριάναν.** Πολὺ καλὰ
καὶ τὰ δύο μὰ χωρὶς τὰ τελευταῖα τετράστιχα. Εἶναι περίεργο πῶς καὶ στὰ δύο σᾶς
ἔφυγε τὸ μοτίβο στὸ φινάλε. Τὸ «πέρασμα» θέλει ὅλο τὸ ἐξάστιχο σκάλισμα γιὰ
νὰ μπορέσῃ νὰ σταθῆ ὡς σοννέτο. Περιμένουμε γὰ μᾶς στείλετε κανένα ἄλλο γιὰτι
μᾶς ἔκάνατε νὰ ἐλπίζουμε σὲ πολὺ καλύτερα. **Κο. Φώτην Κοντόγλου. Σμύρνην.**
Εὐχαριστοῦμε. Τὸ ἀναγγέλλουμε. Τὸ γράμμα σας τὸ διαβάσαμε δύο φορές! Πολὺ
θὰ θέλαμε κανένα μικρὸ σας ποίημα ἢ διήγημα.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

(Κάθε βιβλίον ποῦ μᾶς στέλνεται τὸ ἀναγγέλλουμε)

ΦΩΤΗ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ «Pedro Gatzas» Ρωμάντο. Παρίσι.
ΓΛΑΥΚΟΥ ΑΛΙΘΕΡΣΗ «Κοινάκια τοῦ Γυαλοῦ» Ἀλεξάνδρεια 1920.
Μία συλλογὴ ἀπὸ τετράστιχα ποῦ μερικὰ πολὺ καλοφτιαγμένα ξεχει-
λίζουν ἀπὸ ποιητικὸ πάθος.
Ὅλα λιτὰ χωρὶς φουσκωμένες περιπτώσεις φανερώνανε ἀγνὸ καὶ
εἰλικρινῆ τὸ δημιουργὸ τους, ποῦ ὅτι θέλει νὰ ἐκφράσῃ τὸ ἔχει πρῶτα
ζήσει στὴ ψυχὴ του.
Μερικὰ σὰν ἐπιγραμματικὰ ἀφήνουνε στὸν ἀναγνώστη τὴν ἐντύπωση
μακροῦ ποιήματος:

Παιδί τρελλὸ κι' ὄρεγομον νὰ πιάσω τὸ φεγγάρι
Κι' ἄσκωνα τὸ χεράκι μου ψηλά στὸν οὐρανό.
Μεγάλωσα, δὲν ἄλλαξα! τὸ πάθος μῶχει πάρει
Τὰ φρένα καὶ μίᾳ χίμαιρα ξεπίσω κνηγῶ!

Κ. Γ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗ «Ὁ πόνος τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν πραγμάτων». Ἀθήνα.
1919. (Τὸ βιβλίον αὐτὸ καίτοι γνωστὸ τὸ ἀναγγέλλουμε ἀφοῦ μᾶς ἐστάλη).
ΣΥΛΒΙΟΥ. «Ματωμένα τριαντάφυλλα». Ἀθήνα 1920. Μ' αὐτὸν τὸν τίτλο ἐξε-
δόθη πρὸ ἡμερῶν μίᾳ συλλογὴ μικρῶν διηγημάτων. Εἶναι ὅλα μικρὸς
νουβέλλες ποῦ ἀφήνουνε στὸν ἀναγνώστη μίᾳ βαθειὰ ἐντύπωση· τὸ ὕφος
τους σεμνὸ, εἰλικρινές, βγαίνει ἀπὸ μίᾳ ξεχειλίζουσα διάχυση, συγκερα-
μένη ὅπου πρέπει καὶ ἀπὸ τὴ διάθεση τὴν ἀπαραίτητη γιὰ μίᾳ τέτοιου
εἴδους ἐργασία.
Οἱ περιγραφές, τὰ σκίτσα, ἡ ἀτμοσφαῖρα τῶν χαρακτήρων, ὅλα δεί-
χνουν συγγραφέα ἱκανὸ γιὰ τὸ χεῖρισμα τῆς πρῶσας.
Ἡ ἄληθινὰ συμπαθητικὴ αὐτὴ νέα συλλογὴ θὰ ἱκανοποιήσῃ καὶ τὸ
αὐστηρότερο κριτήριον ἂν τις ἔλλειπαν μερικὲς κουραστικὲς ἀναλύσεις, στὰ
σημεῖα μάλιστα ποῦ τὸ πᾶν κερδίζεται μὲ τὸν γρήγορο, σχεδὸν μονολε-
χτικὸ, χαρακτηρισμὸ. Ἴσως ὁ συγγραφεὺς παρασέρνεται πολλὰς φορές καὶ
σὲ μερικὲς προσωπικώτερες ἐκφράσεις, ποῦ ἀσφαλῶς γίνονται ἡ αἰτία τῆς
σχετικῆς μονοτονίας.

Μ' ὅλα αὐτὰ τὰ «Ματωμένα τριαντάφυλλα» δὲν παύουν νὰ εἶναι μίᾳ
συλλογὴ πολλῆς ἀξίας καὶ ἴσως τὸ μοναδικὸ παράδειγμα μίᾳς σύντομης
ὅσο καὶ φυσικῆς ἀναλύσεως χαρακτήρων ζωῆς, χωρὶς τὴν παραμικρὴ βια-
στικὴ συνέργεια τοῦ δημιουργοῦ τῆς.
Τὸ εἶδος αὐτῶν τῶν μικρῶν nouvelles, ἂν καὶ τόσο ἀγαπητὸ, βρί-
σκεται στὰ σπάργαγα ἀκόμα στήν Πατρίδα μας, ὅπου δὲν βρίσκουμε

παρά συλλογές ἢ σελίδες περιοδικῶν, στίς ὁποῖες μᾶς σεοβρίζονται συχνότατα ὄκληρῆς σκιαγραφίαις, παιδαριώδεις προσπάθειαι γιά ξειτύλιγμα κοινῶν μοτίβων μαζί με τὸ ἀπαραίτητο ἀνιαρὸ λαχάνιασμα στήν ψυχολογία τῶν προσώπων.

Τ. Δ.

ΜΙΧΑΗΛ ΜΠΑΚΟΥΡΗ. «Σύννεφα». Ἀθήναι 1920. Ποιήματα πού τοὺς λείπει ὁ ἄριτος στίχος. Σὲ πολλὰ σταματάει κανεῖς διακρίνοντας κάποιια μουσικότητα πού ἔμφυτη στὸν ποιητὴ θὰ ἐκέρδιζε ἀκόμα στὸ προσεχτικότερο χεῖρισμα τοῦ μέτρον. Πρέπει νὰ παρατηρήσουμε πῶς μερικὰ ἀπὸ τὰ τόσα τραγούδια θὰ μπορούσαν καὶ νὰ βγοῦν ἐντελῶς, ἂν ἤθελε μ' αὐτὸ ὁ ποιητὴς νὰ ἐκδόσῃ μιὰ καλύτερη συλλογὴ.

ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΥ. «Ἡ ὠραία τοῦ Πέραν». Ρωμάντσο. Ἀθήνα. 1920. (Γιὰ τὸ βιβλίον αὐτὸ τοῦ κ. Τυμφρηστοῦ θὰ γράψουμε στὸ ἐρχόμενο φύλλον).

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΡΙΣΙΜΙΤΖΑΚΗ. «Οἱ Ἀπουάνοι». Ἀλεξάνδρεια 1920. (Γιὰ τὸ βιβλίον αὐτὸ θὰ γράψῃ κριτικὴ ἀνάλυση στὸ ἐρχόμενο φύλλον ὁ κ. Τάκης Διακέας)

ΑΓΓΕΛΟΥ ΔΟΞΑ, «Τὰ γυμνά» Ἀθήνα 1921. Μιὰ σειρά ἀπὸ τραγούδια τακτοποιημένα ὥστε νὰ ἀφήνουν ἱκανοποιητικὴ τὴν ἐντύπωση μιᾶς ἐρωτικῆς πνοῆς. Σὲ πολλοὺς στίχους σταματοῦμε σὲ μερικὲς κάπως τραβηγμέναι παραβολές. Ἴσως νὰ μὴ ἔχουνε καὶ πολὺ τὴ θέση τους ἀφοῦ ὁ ποιητὴς φαίνεται πῶς φιλοδοξεῖ κάποιαν ἄρτια φόρμα. Γενικώτερα στὰ τελευταῖα τραγούδια του αὐτὰ ὁ κ. Δόξας μᾶς χαρίζει καὶ πάλι πολλὰς εὐτυχεῖς στιγμὲς πού δὲν μπορούμε νὰ τῆς ἀφήσουμε χωρὶς σημείωση.

ΦΩΤΟΥ ΓΙΟΦΥΛΛΗ, «Τὸ τραγοῦδι τῆς Κοντέσας» Ἀθήνα - Σύρα 1920. (Γιὰ τὴ νέα ποιητικὴ συλλογὴ αὐτῆ τοῦ κ. Γιοφύλλη θὰ γράψουμε στὸ ἐρχόμενο τεῦχος).

FERNAND LEDRETTE. «Triptyque poèmes. Alexandrie 1920. (τὴ νέα αὐτὴ ποιητικὴ συλλογὴ τὴ λάβαμε πολὺ ἀργά. Γράφουμε στὸ ἐρχόμενο).

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

“**ΓΡΑΜΜΑΤΑ,**” Δίμηνο περιοδικό. Ἀλεξάνδρεια 1920. Διευθυντὴς Στέφανος Πάργας. Ἀρχισυντάχτης Μ. Περίδης. Διεύθυνσις Β. Ρ. 1146. Ἀλεξάνδρεια.

“**ΜΟΥΣΑ,**” Φύλλον 4ο, 5ο καὶ 6ο Μηνιαῖα καὶ ἔκδοσις. Κολοκοτρώνη 37.

“**ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ,**” Μηνιαῖον Καλλιτεχνικὸν Περιοδικόν. Διευθυντὴς Δ. Ι. Καλογερόπουλος. Γραφεῖα Χαριλάου Τρικοῦπη 22α.

“**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ,**” Μηνιαῖον Φιλολογικὸν Περιοδικόν. Διευθύντρια: Εὐγενία Ζωγράφου. Διευθυντὴς Συντάξιας: Ἀγγέλος Δόξας.

LA VIE NOUVELLE. Publication mensuelle de littérature et d'art. Directeur: E. Goldenberg — Cahen. Rédacteur au chef: Panos Stavrinou. Adresse: Boîte Postale N° 694. Le Caire (Égypte).

ΑΘΗΝΑΪΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΟΛΕΙΟΝ

Χ. ΓΑΝΙΑΡΗ & Σ^{ΙΑ}

ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3 ΑΘΗΝΑΙ

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

ΔΗΜ. ΒΟΥΤΗΡΑ Τριανταδύο διηγήματα Δραχ. 5.—	Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΛΟΥ Πίσω απ' τὰ κάγκελα
W. ΓΟΕΤΕ (ΓΚΑΙΤΕ) Ἡ Μινιδόν » 2.60	Δράματα (τόμος 1) »
Γ. ΔΡΑΓΟΥΜΗ (ΙΑΔ) Πολιτικοκοινωνικαὶ μελέται . . . » 5.—	Α. ΤΣΕΧΩΦ Διηγήματα (τόμος 1) »
Μ. ΚΟΝΟΠΗΤΣΚΗ Προμηθεὺς καὶ Σίσυφος » 2.—	Ο. WILDE Ἡ Μπιλάδα τῆς φυλακῆς τοῦ Ρίντιγγ. . . »
BEN. ΚΟΝΣΤΑΝ Ὁ Ἀδελφός » 3.50	Κ. ΟΥΡΑΝΗ Νοσταλγίες » 5.—
Μ. ΜΑΛΕΒΟΥ Τὸ Καναρινάκι » 3.—	Ρ. ΦΙΛΥΡΑ Γυρισμοὶ » 3.—
Μ. ΜΗΤΣΑΚΗ Φιλολογικὰ ἔργα (τόμος 1) » 5.—	ΑΡΓ. ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ Ἐκλεχτὲς σελίδες » 5.—
ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑΣ Τραγοῦδια » 4.—	ΟΒΙΔΙΟΥ Ἡ τέχνη ν' ἀγαπᾶ καὶ πῶς γιὰ τρεῦεται ἡ ἀγάπη » 4.—
ΓΡΗΓ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ Το Ζακνθινὸ Μαντήλι καὶ	ΠΙΕΡ ΛΟΥΗ Τὰ τραγοῦδια τῆς Βιλιτῶς » 4.—
ἄλλα δέκα διαλεχτὰ διηγήματα » 5.—	

ΤΥΠΟΙΣ Ι. ΒΑΡΤΣΟΥ, ΑΘΗΝΑΙ, ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ 21

ΔΡΑΧΜΗ

ΕΠΑΡΧΙΕΣ } ΔΡΑΧ. 1.50
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ }